

2014. - Borbena godina SUH-a

Piše: Jasna A. Petrović

Čemu služi udruga umirovljenika? Da bi se išlo na izlete, posjećivalo bolesne, organiziralo sportska natjecanja i druga druženja, ljetovanja, plesnjake? Da, sve to. I još: **povlastice za umirovljenike** pri plaćanju roba i usluga, jeftinije ili besplatne karte za kazalište, koncerte, bazene, javni prijevoz (autobusi, vlakovi, tramvaji)... Ima i toga. Čak su i glavni šoping centri uveli „dan za umirovljenike“ s popustom od 10 posto, ali iza svega toga nema sućuti i socijalne pravde, već goli komercijalni interes. SUH potiče takve povlastice, organizira druženja i bori se za socijalnu uključenost starijih osoba.

Umirovljenike zanimaju i njihova prava. Zbog čega ove 2014. nije bilo **uskladjivanja mirovina**? Tu je SUH bio bespomoćan, je plaće gotovo i nisu rasle, a troškovi života su rasli.

Zašto od ove godine novi umirovljenici, pa makar živjeli na selu bez dućana i bankomata, ili bili nepokretni i bolesni, mogu **mirovine dobivati samo putem banaka**? SUH se izborio da se takva odredba ne odnosi na sve umirovljenike, i da su od novih izuzeti oni koji ne mogu doći do banke po mirovinu iz opravdanih razloga.

Kad na mirovinu dođe ovrha, nitko ne misli da vam treba dostaviti punu informaciju - tko vas je ovršio, kolika je glavica... Na obavijesti o mirovini samo piše - ovrha, a vi onda krenite u putešestviju do banke, mirovinskog, Fine. Nekad se dogodi i da platite duplo, što vam nitko neće vratiti. SUH se dvije godine bori za **pravo umirovljenika na informiranost** o ovršenoj mirovini, a u tome su nas podržali i radnički sindikati i poslodavci. HZMO je pokušao nagovoriti banke, no nisu uspjeli. Banke vladaju Hrvatskom.

Blokiran vam je račun? SUH se još prije izborio da **samo trećina mirovine može biti ovršena**, te da imate pravo na **zaštićeni račun**. Na žalost, mnogi umirovljenici ne znaju za to svoje pravo, pa gladauju ili čak završe kao beskućnici.

Ove je godine u **starosnu mirovinu temeljem dugogodišnjeg staža** sa 60 godina i 41 godinu rada bez penalizacije otišlo oko 5.000 umirovljenika. Za to smo se i borili, no ipak smo morali uputiti Ustavnom sudu zahtjev za ocjenu ustavnosti takve odredbe zbog diskriminacije žena, jer bi prema važećim prijelaznim odredbama za žene u 2014. tzv. puni staž trebao biti 37 godina staža (a ne 41 godinu).

Umirovljenici su dobili i pravo na rad, te sada mogu zasnovati radni odnos do pola radnog vremena bez zamrzavanja mirovine. No, iz takvog prava su isključeni prijevremeni starosni umirovljenici, pa je SUH u lipnju zatražio ocjenu ustavnosti i te zakonske odredbe, jer su upravo oni uplatili najviše doprinosa i imaju najviše staže.

Nismo do sada uspjeli postići da se ukine **dodatni zdravstveni doprinos** za umirovljenike od jedan i tri posto ili da se kompletan pokriva iz proračuna, no cijelu smo godinu i dalje o tome pregovarali i vjerujemo da ćemo uspjeti makar sljedeće.

Ministarstvu financija SUH je u rujnu uputio Prijedlog za **izmjenu i dopunu Zakona o doprinosima**, za izmjene vezane uz doprinos za mirovinsko osiguranje (iznos i raspodjela između radnika i poslodavaca), **ukidanje dodatnog zdravstvenog osiguranja za umirovljenike, ukidanje maksimalne osnovice za mirovinski doprinos, izjednačavanje najniže osnovice za mirovinski doprinos s minimalnom plaćom**. Ta inicijativa znači i pretvaranje obvezatnog drugog stupa u dobrovoljni. Za sada još ništa.

SUH i dalje traži **ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja i strože reguliranja doživotnog uzdržavanja** zbog masovnih prijevara i zlorabe starijih osoba, te smo dobili podršku Ministarstva socijalne politike i mladih, a nedavno i Pučke pravobraniteljice; k tome smo uspjeli dobiti projekt o ekonomskom zlostavljanju starijih te ćemo kroz projekt i naše pravno savjetništvo prikupljati

daljnje argumente za zaustavljanje sve proširenije industrije lešinarstva.

SUH traži ukidanje novih propisa o sigurnosti prometa na cestama jer je od kolovoza 2014. u primjeni odredba prema kojoj je kod **produljenja vozačke dozvole nakon 65. godine života obavezan zdravstveni pregled** odnosno namet od 600 kn godišnje. Tražimo vraćanje te obveze na 80 godina i obvezu liječnika opće prakse da, neovisno o dobi, upućuju na zdravstveni pregled one za koje imaju indikacije.

SUH je početkom srpnja prvi pokrenuo inicijativu za **povećanje poreznog odbitka za mirovine s 3.400 na 3.800 kuna**, i u tome smo uspjeli. Tako oko 80.000 umirovljenika više neće plaćati porez, dok će oko 130.000 umirovljenika dobiti nešto više mirovine.

Puno toga smo pokrenuli, nešto i ostvarili. Godina je bila borbena. Ostaje problem kulture nepoštovanja starijih, percepcije umirovljenika kao društvenog tereta, neosviještenosti o diskriminaciji

*Čestit i
blagoslovljen Božić
i sretnija
Nova godina
svim
umirovljenicima
i starijim
osobama!*

temeljem dobi, zlostavljanja starijih, porasta siromaštva pripadnika treće dobi, socijalnih nejednakosti i ugroženosti prava starijih. **Borba se nastavlja.**

*Dragi umirovljenici,
drage sugrađanke i dragi sugrađani,*

*Nadolazeći božićni i novogodišnji blagdani donose
nam posebnu radost, toplinu i razumijevanje za sve
ljude dobre volje.*

*Kako bismo podijelili najljepše osjećaje, darujmo
osmijeh i zagrljaj drugima, a predstojeće blagdane
provedimo u miru i radosti s najmilijima!*

*Neka vam božićni i novogodišnji dani, u duhu
zajedništva i solidarnosti, donesu puno zdravlja,
radosti i veselja!*

*S tim nadama i željama čestitam vam Božić, a u
novome ljetu želim vam svako dobro!*

Zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba

Sandra Švaljek

Sandra Švaljek

Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe

Umirovljenička bura u čaši vode

Iako se od strane umirovljeničkih predstavnika Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe nerijetko doživljavalo kao fiktivno tijelo dijaloga, jer su i teme i zaključci, daleko od oka javnosti, u pravilu dirigirani od strane Ministarstva rada i mirovinskog sustava, to se sigurno ne može reći za 14. sjednicu održanu 21. studenog. Prvo, jer su se na dnevnom redu, prethodno doista usuglašenim s predstavnicima umirovljenika, našle teme koje su pobudile burnu raspravu, a drugo, jer su za stolom bili predstavnici ministarstava spremni odgovoriti na brojna pitanja. Prijedlog državnog proračuna, s naglaskom na mirovinske, socijalne i zdravstvene stavke, članovima Nacionalnog vijeća predstavio je dr.sc. Maroje Lang, pomoćnik ministra financija, detaljno potom odgovarajući na pitanja umirovljeničkih predstavnika, pa i na ono predsjednice Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasne A. Petrović koja je pitala zbog čega se Ministarstvo nije očitovalo na inicijativu SUH-a za izmjenu Zakona o doprinosima, te niti uvažilo neki od prijedloga. SUH-ovcima je zbunjeno odgovoreno kako su njihovu inicijativu dobili, te da se ispričavaju što nisu odgovorili. Barem to.

Mirovine „zamrznute“ i u 2015.?

Što novi proračun znači za umirovljenike, jasno je iz stagnacije rasta plaća, pa kako cijele 2014. nije bilo usklađivanja mirovina, one će vjerojatno i sljedeće godine biti „zamrznute“. Naravno, pozdravljeno je što će barem dvjestotinjak umirovljenika, većinom u simboličnoj mjeri, osjetiti povećanje osobnog odbitka sa 3.400 na 3.800 kn, što je inicijativa koju je pokrenuo SUH, a pregovorima unutar svoje koalicije ispregovarala Hrvatska stranka umirovljenika.

Dok za umirovljenike po općim propisima ima minimalne šanse za usklađivanje mirovina 2015. godine, za one koji mirovine ili njihov dio ostvaruju prema posebnim propisima, sigurno je da im mirovine neće biti usklađivane, jer bi BDP trebao prvo rasti tri godine uzastopce za po dva posto. Svojevrsno spašavanje hrvatskog javnog zdravstva kroz izlazak zdravstvene kune iz državne riznice, pozdravljeno je javno od strane SUH-a, u vjeri kako će se time spriječiti prelijevanje za druge potrebe. Dojam je kako Ministarstvo financija pokušava složiti održivi proračun, najavljujući preslagivanje plaća u javnom sektoru, preispitivanje brojnih agencija, subvencija itd.

Ukidanje prvog mirovinskog stupa?

Nakon zahtjeva za razjašnjenjem najave premijera na nedavnoj skupštini HSU-a kako se misli provesti radikalnu reformu na način da se praktički odstupi od modela javnog mirovinskog stupa temeljenog na međugeneracijskoj solidarnosti, ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mrsić je za nerazumijevanje pokušao okriviti novinare te valjda i sve nazočne, rekavši kako premijer nije mislio da će se ukinuti prvi mirovinski stup, već da će se za 30, 40 ili 50 godina smanjiti dio mirovine iz prvog stupa. Takvo je pojašnje-

nje što je premijer mislio kad je rekao što je rekao, izazvalo osmijeh na licima umirovljeničkih predstavnika. Jednako kao i dodatna izjava kako za sada nema mogućnosti za povećanje izdvajanja u drugi mirovinski stup kapitalizirane štednje. Naime, predsjednica SUH-a je prethodno napomenula kako su umirovljenički predstavnici protiv obvezatnog drugog mirovinskog stupa, te očekuju njegovu preobrazbu u dobrovoljni stup, ali očito ministar na to nije ovlašten odgovoriti, već ponavlja *mantru* o važnosti kapitalizirane štednje kroz mirovinske fondove pri inozemnim bankama. Zanimljivo je kako je onda ocijenjeno da se svih 20 posto mirovinskog doprinosa za radnike s beneficiranim stažem treba usmjeravati isključivo u prvi mirovinski stup. Da li stoga što su bankari zaključili kako im se takvi radnici sa skraćanim stažem „ne isplate“, ili jer su vladini stručnjaci izračunali kako je za one s plaćama nižima od tisuću eura neto - neisplativo štedjeti u oba stupa, jer bi dobili niže mirovine nego uplatama samo u prvi stup.

Profesionalne mirovine umjesto beneficiranog rada

Međutim, rasprava o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, najnovija u nizu, nije izazvala širu raspravu, jer je neosporno da se reforma sustava beneficiranih mirovina mora naći na stolu i uskladiti s europskim praksama. Pravo na beneficirani radni staž dodjeljuje se profesijama koje rade u otežanim uvjetima kako bi ih se izjednačilo u stjecanju prava na mirovinu s ostalim radnicima, kojih je trenutno oko 82.000. Sada bi oni kojima će to pravo ostati dobivali dodatak na plaću individualno, npr. bravar u brodogradilištu koji nema pravo na beneficirani radni staž, ali je privremeno raspoređen na radno mjesto za koje je takav staž previđen.

Profesionalnu mirovinu, pak, ostvarit će baletni umjetnici, balerine nakon 42. godine života, a baletani iza 45., nakon čega će moći nastaviti neku drugu profesionalnu karijeru i time osigurati dodatne godine mirovinskog staža. Vojnici i policajci ubuduće bi mirovinu ostvarivali samo ih prvog mirovinskog stupa jer se pokazalo da zbog kratkog razdoblja mirovinske štednje u drugom stupu ne mogu ostvariti značajnu financijsku korist. Njihove mirovine također bi se računale na temelju prosjeka plaće u posljednjih pet godina staža, za onoliko godina koliko su proveli u službi. Nakon umirovljenja svima bi se omogućilo da se, ako imaju priliku, zaposle na nekom drugom radnom mjestu.

Dvostruko nagrađivanje dugog staža?

Željko Šemper je izložio zahtjev HSU-a kojim se traži dvostruko nagrađivanje za dulji rad od propisanoga, i to i temeljem staža i temeljem dobi, no kako je europska praksa da se nagrađuje samo dulji rad temeljem dobi, to nije prihvaćeno, pa će se nagrada od 0.15 posto mjesečno za rad preko 65-te godine života dodavati samo po kriteriju dobi.

Nadalje, iako to zvuči formalno, ministarstvo rada i

mirovinskog sustava je dosadašnju, nedavno uvedenu, „prijevremenu starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja“, koja se stječe sa 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja, preimenovalo u „starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja“, kako bi se preciznije isključila mogućnost ostvarivanja prava na starosnu mirovinu prema ovome članku za one osiguranike koji ispunjavaju uvjete za redovitu starosnu mirovinu iz članka 33. ZOMO-a i starosnu mirovinu prema članku 180. ZOMO-a.

Prestar za vožnju, premlad za mirovinu

Vrlo je burna bila rasprava po točki koja je, na zahtjev SUH-a, glasila „Informacija o diskriminaciji vozača starijih od 65 godina“, na koju su zbog pojašnjenja pozvani predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova. Uvodno je obrazloženje dala predsjednica SUH-a, upozorivši kako je riječ o zakonskoj izmjeni (Zakon o sigurnosti prometa na cestama) koja je izvršena bez ikakve mogućnosti očitovanja od strane zainteresirane umirovljeničke populacije, i to u trajanju od pet dana putem interneta usred ljeta. Drugo, naglasila je kako je lažno prikazano da je riječ o usklađivanju s europskom stečevinom, a direktivom na koju se pozivaju reguliraju se pitanja vezana uz sigurnosne pojaseve za djeću! Najposlije, kako je riječ o diskriminaciji temeljem dobi, a prethodno je postojalo dobno ograničenje očekivane zdravstvene spremnosti za vožnju na 80 godina, nikako se ne može opravdati postavljanje limita od 65 godina.

Naime, ako se istovremeno propisalo da se mora i može raditi do 67. godine života, zanimljivo je zamisliti kirurga te dobi koji obavlja komplicirane operacije, ali se ne smatra sposobnim dovesti se do svog radnog mjesta. Napomenula je i kako je poznato da starije osobe nisu populacija koja je osobito rizična u prometu, međutim, to je naišlo na vrlo zbrkana tumačenja i opravdanja ne samo od strane predstavnika MUP-a, već i od ministra Mrsića, koji su uporno tvrdili kako nije riječ o diskriminaciji.

Željko Šemper je detaljno pojasnio kako je diskriminacija temeljem dobi neupitna jer se stariji od 65 godina stavljaju u nepovoljniji položaj, te je dao pregled europske prakse. Međutim, dok predstavnici MUP-a nisu pokazali imalo razumijevanja za argumente za izmjene „svog zakona“, Ministar Mrsić je uporno predlagao da se uvede oslobađanje starijih osoba od plaćanja zdravstvenih pregleda prigodom obnove vozačke dozvole, te da se, eventualno, granica za obvezni zdravstveni pregled pri obnovi dozvole podigne na 70 godina, čemu je bio sklon i predstavnik HSU-a. Predstavnici SUH-a nisu primijetili da bi se od strane MUP-a prihvatile ikakve izmjene, te će lobirati za ukidanje takvih diskriminativnih propisa, te stavljanje u obvezu liječnika opće prakse, da neovisno o dobi, vrše prosudbu kad se osoba bilo koje dobi treba uputiti na zdravstveni pregled.

Najposlije, rasprava o ukidanju dodatnog zdravstvenog doprinosa za umirovljenike, od 1 posto (koji se za one s mirovinama nižima od prosječne neto plaće u prethodnoj godini uplaćuje iz proračuna), te od 3 posto koji se dijelu umirovljenika odbija iz mirovine - pretvorila se u trakavicu. Predstavnici umirovljenika to zahtijevaju već godinama, a predstavnici koalicije, koji su to obećali pri dolasku na vlast, kao i nedavno ustoličeni ministar zdravstva Varga, sugeriraju umirovljenicima da od svog zahtjeva ne odustanu, ali da sada to nije moguće realizirati. Uglavnom, opet ništa.

SUH-ovci na VII. Kongresu SSSH

Radnici i umirovljenici za snaženje javnog mirovinskog stupa!

Pod motom „Snažan sindikat. Za bolju Hrvatsku!“ od 13. do 15. studenoga 2014. godine, u hotelu Well, u Tuheljskim Toplicama, održan je Sedmi kongres Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, čija je SUH članica od 1993. godine. Zastupnici VII. kongresa SSSH iskazali su dosadašnjem predsjedniku SSSH Mladenu Novoselu ponovno povjerenje za obavljanje predsjedničke funkcije u sljedeće četiri godine. Od 137 zastupnika, koji su pristupili glasovanju, za Mladenu Novosela je glasovalo njih 136. Jedan glasački listić je bio nevažeći. U radu prvoga dana Kongresa sudjelovalo je 138, u drugoga dana 141 zastupnik od ukupno 152. Među izaslanicima bili su i predstavnici Sindikata umirovljenika Hrvatske - predsjednica Jasna A. Petrović i zamjenik Milan Tomićić, te dosadašnja članica Vijeća SSSH potpredsjednica Milica Čavkić. Tomićić je bio članom Izborne komisije, a Petrović u Radnom predsjedništvu Kongresa.

Zastupnici VII. kongresa SSSH usvojili su Deklaraciju „Snažan sindikat. Za bolju Hrvatsku!“, Deklaraciju o stvarnom odlučivanju žena u sindikatima, kao i nekoliko rezolucija: Rezoluciju o revitalizaciji industrijske proizvodnje i otvaranju novih radnih mjesta, Rezoluciju o zaštiti zdravlja radnika na radnom mjestu, te Rezoluciju o solidarnosti i ravnopravnosti među generacijama.

SUH-u je osobito značajno što je Kongres prihvatio usvojiti prijedlog Rezolucije o solidarnosti i ravnopravnosti među generacijama, jer je najnovijim istupima premijera u pitanje dovedena upravo ta dimenzija međugeneracijske solidarnosti, jednako kao i prvi javni mirovinski stup. Umirovljenici i radnici po tom pitanju nemaju dvojbe - prvi mirovinski stup, odnosno javni mirovinski stup temeljen na međugeneracijskoj solidarnosti temelj su mirovinskih sustava u Europi, te bi svaki pokušaj dokidanja tog temelja bio jednak individualizaciji rizika starosti i bolesti.

Jasno je poručeno i to da drugi stup kapitalizirane mirovinske štednje, kao dopunski, treba biti dobrovoljan i transformiran u tzv. profesionalnu mirovinsku štednju.

USVOJENO!

REZOLUCIJA SOLIDARNOSTI I RAVNOPRAVNOSTI MEĐU GENERACIJAMA: Zaposleni radnici, primjerene plaće i dostojanstvene mirovine

1. Kriza društvenog modela u Hrvatskoj dovela je do nestanka srednje klase, povećanja socijalnih nejednakosti, masovne nezaposlenosti i rastućeg siromaštva. Prosječna mirovina radnika koji su mirovine stekli radom, iznosi samo 2.234 kune, dok relativna vrijednost prosječne mirovine u odnosu na prosječnu plaću iznosi samo 40 posto, što Hrvatsku smješta među četiri zemlje na dnu europske ljestvice, te na dno liste zemalja u okruženju. Suprotno tome, po siromaštvu su pripadnici starije populacije pri vrhu ljestvice, iza Cipra i Bugarske, jer je svaki treći ušao u zonu siromaštva i socijalne isključenosti.

SSSH oštro zahtijeva da se razvojnim programima, programima sigurnog i dostojanstvenog zapošljavanja, popravi odnos od jednog umirovljenika naprema 1,2 radnika kako bi umirovljeni radnici živjeli dostojno svoga minuloga rada i u socijalnoj dobrobiti. Iz istih razloga SSSH zagovara zaustavljanje fleksibilizacije tržišta rada i zapošljavanja po fleksibilnim oblicima rada, jer na fragmentiranom i nesigurnom radu i dugim periodima nezaposlenosti, mirovinski fondovi ne mogu uprihoditi sredstva dostatna za održive i adekvatne mirovine.

2. Dok Europska unija kroz *Bijelu knjigu o mirovinama* pokušava razviti koncepte koji su, prije svega, utemeljeni na javnom sustavu međugeneracijske solidarnosti (prvi stup), dopunski ojačanom zapadnoeuropskim modelom profesionalnih mirovina, dobrovoljnog tipa i ugovorenih kolektivnim ugovorima među socijalnim partnerima, Hrvatska čvrsto ostaje vjerna modelu obvezatne kapitalizirane štednje (drugi stup), promoviranom početkom devedesetih godina prošlog stoljeća od strane međunarodnih financijskih institucija. Hrvatsku ne zanima dvojbeni isplativost i rizičnost takva modela, iako su od njega već odustale brojne zemlje (Poljska, Slovačka, Mađarska), druge su ga zamrznule, a Slovenija i Češka ga nisu niti uvele!

SSSH upozorava da Vladini dužnosnici zastrašuju javnost porukama umirovljenicima i radnicima „kako se sus-

tav generacijske solidarnosti za njihovu generaciju 'igra zadnji puta' u novijoj hrvatskoj povijesti, jer slijede nova pravila po kojima će se mirovinu morati zaraditi na drugi način, a ne kroz sustav međugeneracijske solidarnosti". Takve izjave, suprotne europskom duhu i vrijednostima, unose nemir i nesigurnost među zaposlene, jer se najavljuje individualizacija rizika starosti i siromaštva kao neoliberalni koncept neprimjeren hrvatskim htijenjima i zakonima. SSSH čvrsto podržava europski koncept javnog mirovinskog stupa međugeneracijske solidarnosti kao temelja mirovinskog sustavu.

3. Umirovljeni radnici se u Hrvatskoj percipiraju kao društveni teret, a k tome su često diskriminirani s osnova dobi. Stariji radnici teško dolaze do posla, a nerijetko se prinudno šalju u prijevremenu mirovinu. Produljivanjem dobi za umirovljenje na 67 godina, k tome i bez uporišta u demografskim pokazateljima, ugrožava se mogućnost zapošljavanja rastućeg broja nezaposlenih. Starenje je individualan proces, ne stare svi pojedinci na jednaki način, a to se ovakvim prijedlozima ne uvažava, već se teži penalizaciji pojedinaca koji neće biti sposobni raditi do zakonske dobi umjesto da se duži ostanak u svijetu rada stimulira.

SSSH, prije donošenja odluke o mogućem produljenju dobi za umirovljenje, zahtijeva analitičke podloge s dugoročnim projekcijama, vodeći računa, pored ostalog, i o uvjetima rada i specifičnostima nekih profesija (naime, podloge za odluku moraju biti stručno utemeljene, sukladno očekivanom trajanju života u dobrom zdravlju, a ne po automatizmu ili nalogima međunarodnih financijskih institucija). SSSH podržava stimulaciju dužeg ostanka u svijetu rada, kao i mjere aktivnog starenja. SSSH posebice inzistira na suzbijanju prakse masovnog upućivanja radnika u prijevremenu mirovinu prigodom zbrinjavanja viška zaposlenih, jer to stvara goleme društvene troškove. Također, upozorava da se umirovljenici ne smiju koristiti kao jeftinija zamjena za radnike.

OSNOVANA PRVA PODRUŽNICA UMIROVLJENIKA ORUŽANIH SNAGA RH

Braniteljima oduzeto pravo na rad

U Radničkom domu u Zagrebu je 27. studenog održana Osnivačka skupština Podružnice SUH-a umirovljenika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Sjednici je nazočilo 11 članova SUH-a: Ivica Jularić, Ivica Mickovski, Anđelko Vižintin, Siniša Hadur, Dragutin Novak, Josip Jurčević, Ivan Škudal, Ružica Budimir, Rozalija Bartolić, Renato Šelj, Zorica Gregurić, te predstavnici SUH-a - predsjednica Jasna Petrović, zamjenik predsjednice Milan Tomičić, te potpredsjednice Biserka Budigam i Milica Čavkić.

Predsjednik Inicijativnog odbora za osnivanje Podružnice Ivica Jularić izvijestio je održanoj sjednici Inicijativnog odbora na kojoj je odlučeno predložiti Skupštini da naziv podružnice bude Podružnica umirovljenika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Objasnio je prijedlog time da naziv ima dovoljnu jačinu, obuhvaća ne samo vojne, već i druge sudionike Domovinskog rata koji su sudjelovali u obrani Republike Hrvatske. Iako je u raspravi predloženo da se naziv dopuni i kategorijom stradalnika, zaključeno je da bi u tome slučaju naziv bio predugačak i nespretn. Stoga je jednoglasno usvojen naziv Podružnica SUH-a umirovljenika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Nakon toga je donesena i formalna odluka o osnutku podružnice, te izboru Predsjedništva u sastavu: predsjednik Ivica Jularić, Zamjenica Zorica Gregurić, potpredsjednici Rozalija Bartolić i Renato

Šelj, tajnik Josip Jučević i blagajnik Anđelko Vižintin. Izabran je i Nadzorni odbor u sastavu: predsjednik Tonči Soža, te članovi Ružica Budimir i Siniša Hadur.

Skupština je imala i vrlo dinamičan radni dio kad se raspravljalo o budućim programskim prioritetima.

Odlučni su raspraviti o Zakonu o mirovinskom osiguranju vezano za pitanje izdvajanja iz općeg mirovinskog sustava, sagledati moguće kolizije sa Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, te zatražiti simulacije izračuna mirovina, kako bi se spriječilo ugrožavanje prava zbog nesuglasja zakona. Podružnica će redovito pratiti zakone od interesa za članstvo te pripremati primjedbe i prijedloge, jer su

često neinformirani i zakašnjelo dolaze do informacija.

Među prioritetima je uvođenje polivalentnog i multidisciplinarnog savjetništva (pravno, zdravstveno, socijalno itd.) te apliciranje za sredstva iz takvih programa.

Za članove Podružnice, većinom branitelje, od posebnog je pitanja izgubljeno pravo na rad, te smatraju da to njihovo pravo treba redefinirati i razviti posebne politike kojima bi se umirovljenim braniteljima omogućio povratak u rad. U fokusu interesa je i osnivanje dnevnog centra za umirovljenike OS RH na teritorijalnom principu, za početak u Zagrebu, gdje bi se branitelji mogli družiti, dobivati besplatne obroke ukoliko su socijalno ugroženi i sl. U okviru takvih centara mogle bi se održavati i edukativne radionice, predavanja, stručno savjetovanje i sl. novoizabrano Predsjedništvo podružnice je zaduženo operativno razraditi program.

Kako je oko polovice osnivača ove podružnice već u članstvu različitih podružnica unutar SUH-a, oni će se od početka iduće godine samo prebaciti. Zaključeno je da će se, kad se osnuje više podružnica umirovljenika Oružanih snaga diljem Hrvatske, pokušati organizirati Koordinacija takvih podružnica.

Zajedništvom do obrane prava umirovljenika

Na poziv rukovodstva Sindikata umirovljenika Hrvatske na radni dogovor zakazan 19. studenog u Radničkom domu, stiglo je tročlano izaslanstvo Matice umirovljenika Hrvatske, najveće umirovljeničke asocijacije u Hrvatskoj, i to predsjednik Josip Kovačević, zamjenik Tomo Benko i tajnik Ivan Banek. Boje SUH-a zastupali su predsjednica Jasna A. Petrović, zamjenik Milan Tomičić i potpredsjednica Biserka Budigam.

Ugodan dvosatni razgovor nije sadržavao ugodne teme, jer položaj umirovljenika u Hrvatskoj malo koga može zadovoljiti. Međunarodni monetarni fond, s jedne strane, neprekidno traži rezanje svega i svačega, pa i mirovina, a tom se zboru nerijetko pridruže i pojedini „stručnjaci“, iako Vlada naglašava kako rezanja neće biti.

Zatim, tu je i neshvatljiv potez premijera Zorana Milanovića, koji je na skupštini Hrvatske stranke umirovljenika najavio ukidanje stupa međugeneracijske solidarnosti, te jačanje privatnih mirovinskih shema, i to u vrijeme kad je prosječna mirovina na bijednih 2.260 kuna. Stoga su predstavnici dvaju najvećih umirovljeničkih udruga dogovorili kako će zajednički zagovarati obranu javnog mirovinskog sustava.

Nezadovoljstvo radom Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe je također uzelo maha, jer se mnoge zakonske promjene ne nađu na dnevnom redu prije donošenja, kao što se dogodilo i sa Zakonom o sigurnosti u prometu, kojim je obnova vozačke dozvole nakon 65. godine života uvjetovana potpunim zdravstvenim pregledom na račun vozača! Dogovoreno je da se, ukoliko se na sjednici Nacionalnog vijeća ne uspije dogovoriti izmjenu od strane Vlade, svakako izvrše potrebna lobiranja.

No, i kad Nacionalno vijeće nešto raspravi, poput oštrog upozorenja MUH-a o falsificiranju statističkih pokazatelja, ništa se ne promijeni: na web stranici HZMO-a ne navodi se prosječna mirovina, već samo neka računska koja pokazuje koliko bi mirovinu imao umirovljenik sa 65 godina života i 40 godina staža. Razgovaralo se i o situaciji u vezi domova umirovljenika i najavi uvođenja ekonomskih cijena, kao i o nepostojanju strategije razvitka institucionalne skrbi. Dogovoreno je da se od Nacionalnog vijeća zatraži da se i ovo pitanje nađe na dnevnom redu prije nego što se donesu nove odluke.

Uobičajeno pitanje ukidanja dodatnog zdravstvenog doprinosa je tema od koje se ne odustaje, pa se zaključilo kako je teret tog doprinosa odmah mora skinuti s mirovina, kao što je to slučaj u Sloveniji. SUH-ovci i MUH-ovci moraju zajedno nastupati u obrani prava umirovljenika i starijih osoba - zaključak je ovog radnog dogovora.

Ernesto Martinčić

(1929. - 2014.)

Otišao istinski sindikalni borac

Tiho i dostojanstveno, kako je i živio, otišao je Ernesto Martinčić dugogodišnji predsjednik SUH-a Podružnice Novigrad-Cittanova. Na zadnjoj izbornoj skupštini izabran je za doživotnog predsjednika, a bio je aktivan do posljednjeg dana, kada je preminuo, 11. studenoga u osamdesetpetoj godini života. Dan prije smrti razgovarao je o sindikalnim problemima sa predstavnicima talijanskog sindikata umirovljenika SPI CGIL iz Trsta.

Umirovljeni sudac za prekršaje, Ernesto Martinčić, 1997. godine učestvuje u osnivanju Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske u Umagu. Izabran je tada za tajnika i tu dužnost obavlja sedam godina. S obitelji 2003. godine seli u Novigrad i s nekolicinom istomišljenika već 2005. osniva podružnicu SUH-a Novigrad-Cittanova. Zaslugom Ernesta Martinčića naročito dobru suradnju njeguju sa srodnom udrugom iz Domia i iz Mugrije pored Trsta, s kojom su po-bratimljeni od 2006. godine. Ernesto Martinčić dobitnik je više nagrada i priznanja od strane SUH-a, a dobitnik je Grba Grada Novigrada-Cittanova koji mu je dodijeljen 2013. godine.

Na posljednji počinak otpratili su ga mnogobrojni sugrađani ali i nove i dugogodišnje kolege SUH-a podružnice Novigrada, Umaga i Županijskog povjereništva Istarske županije te talijanskog sindikata umirovljenika SPI iz Trsta ispred kojih se predstavnik Domia oprostio na grobu.

OVRŠNI ZAKON

Poguban za starije i siromašne

U Narodnim novinama broj 93 od 30. srpnja 2014. objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona koji je stupio na snagu 1. rujna 2014. godine. Navedeni Zakon sadrži velik broj izmjena i dopuna u odnosu na ovršni zakon koji je do tada bio na snazi, i to nerijetko na štetu ovršenika.

Na žalost, čak se može reći da Ovršni zakon favorizira ovrhovoditelje u odnosu na ovršenika. Tako, na primjer, odredbom članka 48. st. 2-5 određuje se da intervencija policije radi provedbe ovrhe ulazi u troškove odluke. To znači da će ovršenik pored svih problema koje ima sa ovrhom i činjenicom da ostaje bez svoje imovine, mora plaćati i troškove intervencije policije, jer je sudski ovrhovoditelj procijenio da će ovršenik ometati provedbu odluke. Imali smo prilike vidjeti kako se deoložiraju siromašne obitelji iz ovršenih stanova od strane banaka, a sada bi, osim što postaju beskućnici, morali plaćati i troškove intervencije policije, jer je to - valjda - preskupo bankama?!

Nepovoljan položaj ovršenika u novom Ovršnom zakonu posebno je vidljiv u odredbi članka 58. st.1. Ovršnog zakona koja utvrđuje da „prigovor protiv rješenja o ovrshi na temelju vjerodostojne isprave mora sadržavati razloge pobijanja, a neobrazloženi prigovor sud će odbaciti kao nepotpun ne pozivajući ovršenika da ga dopuni ili ispravi“.

Navedena odredba Ovršnog zakona posebno je pogubna za starije ovršenike, pa tako i za članove našeg Sindikata, jer nije lako u tim godinama sačiniti obrazložen prigovor bez tuđe pomoći, a angažiranje odvjetnika je skupo i nedostupno većini starijih. Još kad se uzme u obzir da sud, ocjenjujući prigovor, nije dužan pozvati ovršenika da prigovor dopuni ili ispravi, štetnost navedene odredbe još više dolazi do izražaja. SUH će svakako uputiti prijedlog za tumačenje takvog propisa, te onda odlučiti o daljnjim postupcima. (Milan Tomić, dipl.iur.)

Ovrha nad mirovinom: Pazite na zastaru računa

Nad mirovinama se trenutačno vodi oko 49.000 ovršnih postupaka, a ta brojka stalno raste. Kako spriječiti mogućnost ovrhe? Eto nekoliko savjeta.

Prije svega treba upozoriti na potrebu pažljivog rukovanja računima koji se odnose na plaćanje režija, kao što su voda, plin, struja, telefon, komunalne naknade i slično. Račune svakako otvarajte i nemojte ih spremati u ladice i bacati.

Ako nemate novaca da račun u cijelosti izmirite, obratite se pismom izdavatelju računa, te zamolite za odgodu ili obročno plaćanje računa. Vrlo je vjerojatno da će zamolbu prihvatiti. Ako ipak dobijete rješenje o ovrshi koje je izdao javni bilježnik, pomno proučite račun(e) te utvrdite jeste li račun već podmirili, za što morate imati dokaze o uplati. Nekad se dogodi da platite račun sa zakašnjenjem, a onda zbog straha ponovno kroz ovrhu.

Naročito obratite pažnju na rok dospijeca računa jer računi za plin, struju, vodu i telefon zastarijevaju u roku od godine dana računajući od dana dospijeca. Ako se ovrha odnosi na takav slučaj, morate napisati da ističete prigovor zastare jer sud ne vodi računa o zastari po službenoj dužnosti. Dakle, ako ste račun trebali platiti određenog datuma, već sljedeći dan započnje teći zastara.

Nikako nemojte dati izjavu o priznavanju duga ili platiti ratu, kamate ili osiguranja, jer ćete time prekinuti zastaru. Međutim, ako je račun osnovan i nije zastario, nemojte ulagati prigovor, jer ga morate obrazložiti, a sud će prigovor odbaciti ako nije obrazložen. Time ćete si prouzročiti troškove prigovora od kojeg nećete imati koristi. Ako imate osnovane razloge za prigovor, uložite ga, pa će sud ukinuti rješenje o ovrshi te otvoriti redovni sudski postupak u kojem ćete imati priliku dokazati navode iz prigovora.

Brojke za glavobolju - studeni 2014.

Starosni umirovljenici koji su mirovinu ostvarili ove godine imaju prosječnu mirovinu 2.367,56 kn, 65 godina života i 31 godinu i 3 mjeseca staža.

Prijevreteni starosni umirovljenici imaju još manje - prosječno 2.288,33 kn, stari su 60 godina, ali imaju više od 36 godina radnog staža. Očito se ne isplati puno raditi, jer mirovina nije proporcionalna godinama radnog staža i uplaćenim doprinosima.

Invalidski umirovljenici imaju 54 godine i samo 23 godine staža, pa im je i mirovina „tanka“ - 1.603,45 kn. No, prosječna mirovina invalidskih umirovljenika koji su preminuli ove godine iznosila je bitno više - 1.969,49 kn, te su čak 21 godinu proveli u mirovini. Očito je revizija invalidskih mirovina nužno potrebna.

Obiteljski umirovljenici koji su mirovinu ostvarili ove godine imaju samo 1.822,50 kn, što i nije bitno niže od preminulih u tom statusu ove godine, čije su obiteljske mirovine bile nešto više - 1.959,51 kn.

Najsiromašniji su umirovljenici u Međimurskoj županiji, gdje je prosječna mirovina samo 1.899,12 kn. Sljedeći ih po

siromaštvu umirovljenici iz Požeško-slavonske županije - 1.901,99 kn, te Virovitičko-podravске - 1.911,08 kn. Od bijedne dvije tisuće kuna odmakli su se i trojka su na vrhu, umirovljenici iz Grada Zagreba (2.921,43 kn), Primorsko-goranske županije (2.758,50 kn) i Istarske županije (2.606,14 kn).

Prosječna mirovina za 1,128.722 umirovljenika prema ZOMO u rujnu je iznosila bijednih 2.231,35 kn, a njezin udjel u prosječnoj neto plaći za rujnu 41,01 posto. Time je Hrvatska i dalje prema relativnoj vrijednosti mirovine među pet zemalja na dnu europske ljestvice.

Prosječna mirovina prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata iznosila je u rujnu 5.102,71 kn, no prima ju samo 72349 osoba (uključujući udovice, invalide itd.)

1.601 osoba prima tzv. Najvišu mirovinu koja prosječno iznosi 6.183,69 kn.

Najnižu mirovinu prima 202.068 umirovljenika, prosječne vrijednosti od samo 1.411,93 kn.

Odnos broja umirovljenika i radnika je 1:1,16.

PRAVO NA HUMANO UMIRANJE

Kako smanjiti patnju

Jedan od prioriteta SUH -a je i organizirana palijativna skrb koje u Hrvatskoj zapravo i nema!

Palijativna medicina grana je medicine koja proučava i liječi bolesnika s aktivnom progresivnom, uznapredovalom bolesti ograničene prognoze. Brine se za optimalnu kvalitetu života do smrti i, u prvom je redu, područje liječničkog interesa.

Palijativna medicina obuhvaća tri osnovna područja: etiološki nespecifično smirivanje simptoma, u prvom redu bolju psihosocijalnu potporu bolesniku i njegovoj obitelji/njegovateljima (i nakon smrti štićenika) te etičke probleme povezane s umiranjem. Organizacija palijativne medicine potrebna je na svim razinama zdravstvene zaštite, i to kućni posjeti palijativnog tima, bolnički palijativni timovi, ustanove za palijativnu medicinu, klinike, odjeli, hospiciji u drugo.

Palijativna skrb je svojevrsna znanost o humanom umiranju, pomoću koje se bolesnicima suočenim sa smrtonosnom bolesti i njihovim obiteljima poboljšava kvaliteta preostalog života. Ona započinje kada su iscrpljene klasične metode liječenja ili kada su znaci širenja zloćudne bolesti dostigli takav stupanj da ih bolesnik teško podnosi.

Riječ je holističkoj/cjelokupnoj brizi za bolesnika i njegove najbliže. Takva se skrb može realizirati samo u timskoj suradnji liječnika s medicinskim sestrama, socijalnim radnicima, fizioterapeutima, ljekarnicima, duhovnicima i volonterima.

Palijativna skrb je zbog svojih potreba, kako u tretmanu umirućih, tako i zbog potreba njihovih obitelji, za psihosocijalnom pomoći, multidisciplinarno determinirana. Možda bi zbog toga trebalo razmišljati i o multisektorskom pristupu u rješavanju ove tako hitne, a u ovom trenutku apsolutno nedovoljno organizirane skrbi. Jer, nije to samo zdravstvena njega i pomoć u liječenju oboljelih, već i pomoć obitelji, pošto uz teško bolesnog člana, „bolesna“ je i cijela obitelj.

Hospicij kao „mjesto“ opraštanja i žalovanja

Iako mnogi misle da palijativna medicina završava na otvaranju hospicija, to nije točno. Podrijetlo hospicija veže se uz konačišta uz hodočasničke putove, namijenjene putnicima, u kojima su bolesni, siromašni i umorni od putovanja pronalazili smještaj i primali skrb, kao sinonim za „gostoljubivost“.

Suvremena definicija hospicija podrazumijeva modernu zdravstvenu ustanovu s nizom sistema pružanja pomoći ljudima na kraju života, a njihovim obiteljima- njegovateljima pružanje pomoći čak i nakon smrti u žalovanju.

Međunarodna udruga za hospicij i palijativnu skrb 2004. godine definirala je hospicij i palijativnu skrb kao aktivnu skrb o pacijentu s progresivnom i neizlječivom bolesti. Ovisno o državi iz koje pacijent dolazi, uloga hospicija i skrbi varira u načinu skrbi i djelovanju za terminalno oboljele.

Američka akademija za hospicij i palijativnu medicinu definirala je hospicij i palijativnu skrb kao dio medicine u čijem je fokusu pacijent kojemu treba pomoći u savladavanju psihičkih i emocionalnih problema uzrokovanih patnjom. Palijativna medicina tretira bol kao vodeći simptom u palijativnoj medicini, uzrokovana ozbiljnim oboljenjem poput karcinoma, srčanih oboljenja, plućnih bolesti, bubrežnih bolesti, Alzheimerove bolesti, AIDS-a, amiotrofične lateralne skleroze (ALS) i multiple skleroze. Cilj se palijativne skrbi odnosi na smanjenje patnje, osiguranje kvalitete preostalog života, na pomoć pacijentu i njegovoj obitelji tijekom procesa umiranja te nakon smrti pacijenta njegovoj obitelji i skrbnicima u žalovanju.

Moderni hospicijski pokret u Hrvatskoj započela je prof.dr. Anica Jušić još daleke 1994. godine, ali uz sva nastojanja svojih suradnika i uz organiziranje niza simpozija i kongresa, te edukativnih radionica, rezultati su bili nedostadni. Osnovala je 1997. godine „Udrugu prijatelja nade“ koja je djelovala samo dvije godine, a 1999. godine „Hrvatsku udrugu prijatelja hospicija“ koja djeluje još i danas. Treba naglasiti da je cijelo vrijeme rad prof. Jušić svesrdno podupirao naš pokrajni predsjednik mr. Stjepan Krajačić te da je Sindikat mirovljenika Hrvatske prihvatio to kao jedan od svojih prioritarnih zadataka.

Hospicijske kućne posjete

Zbog sve veće potrebe pacijenata i obitelji počeli su tečajevi i za nezdavstvene volontere pa su i oni tada uključivani u hospicijske kućne posjete, kakva je praksa zadržana do danas. Od početka volonteri nakon završenog tečaja odlazili su (a odlaze redovno i danas) na „praksu“ u Dom za stare i nemoćne u „Centar“, depandansa u Crnatkovo ulici. Očito je, na žalost, hrvatska praksa daleko od uvriježene u europskim i svjetskim metropolama.

Hrvatska skrb - na volonterima

Naime, prvi se puta u Zakonu o obveznoj zdravstvenoj zaštiti (iz 2003. godine) pod mjerama zdravstvene zaštite, čl. 16, točka 8. spominje „palijativna skrb za neizlječivo bolesne, odnosno umiruće...“ Čl. 71 U Djelatnostima Doma zdravlja spominje se zdravstvena skrb i palijativna njega neizlječivih bolesnika: „Pri svakom DZ treba biti organiziran tim za palijativnu skrb...“ Čl. 81 navodi: „...Dopušta se organiziranje ustanove za palijativnu skrb, koja ima interdisciplinarnu palijativni tim kućnih posjeta koje čine liječnik, medicinska sestra/medicinski tehničar, socijalni radnik s posebnom naobrazbom za pristup umirućim bolesnicima, zatim ambulanta za bol i palijativnu skrb i dnevni boravak (u novijoj verziji dopušta se i mali stacionar unutar Ustanove i može ga osnovati fizička i pravna osoba).

Svi ministri zdravstva davali su potporu zamislima i nastojanjima prof. Jušić i Hrvatskoj udruzi prijatelja hospicija, ali pomaka gotovo i nije bilo. Tijekom godina u nekim je lokalnim bolnicama otvoren odjel, ili određeno nekoliko kreveta u sklopu nekog odjela, ali sve je kratkotrajno ili nedovoljno uglavnom zbog nedostataka sredstava. Ipak organizirano je nekoliko ambulanata za bol, ali se paralelno uz mnogo entuzijazma organizirala volonterska pomoć u gotovo svim krajevima lijepe naše.

Korak naprijed tri, nazad

Gotovo sve zemlje svijeta imaju dobro razvijenu i organiziranu palijativnu skrb, pa tako i sve zemlje bivše zajedničke nam države Jugoslavije, osim nas. Nova Vlada pokazuje veliku želju i spremnost da se kod nas što brže i što bolje organizira najbolja moguća skrb za neizlječivo bolesne, potaknuta sigurno i Preporukom ministara Vijeća Europe koja je djelatnu palijativnu skrb stavila kao uvjet da se Hrvatska priključi EU.

Osnovan je Centar za palijativnu medicinu i komunikacijske vještine i u edukaciju je uključeno mnogo liječnika prije svega obiteljske medicine, socijalnih radnika, psihologa, medicinskih sestara/medicinskih tehnologa, ali i volontera i drugih profesija potrebitih u tretmanu neizlječivo bolesnih a u cilju poboljšanja kvalitete života u terminalnoj fazi.

Prije godinu dana otvoren je i prvi hospicij u Rijeci uz djelomičnu participaciju Ministarstva zdravlja, iako je skromnih smještajnih kapaciteta. Prije godinu također je obnovljen odjel u bolnici u Novom Marofu i opremljen isključivo za tretman bolesnika u terminalnoj fazi.

U gradu Zagrebu Ured za zdravstvo i branitelj, uz Ustanovu za kućnu njegu, organizirao je Koordinaciju za palijativne kućne posjete u sklopu projekta „Zagreb zdravi grad“ te uz nekoliko udruga civilnog društva koje uz redovne kućne hospicijske posjete volontera pružaju i višegodišnju uspješnu i provjerenu u praksi u edukaciji nezdavstvenih

nih volontera. Osnovana je i ambulanta za bol, telefon za savjete bolesnima i njihovim obiteljima.

U domu zdravlja Centar radi i palijativni tim (doduše čine ga samo liječnica i medicinska sestra), ali one odlaze isključivo u domove bolesnika i pružaju im zdravstvenu skrb te isto tako savjetuju i obitelji kako da riješe pojedine probleme vezane uz vrlo teške obiteljske prilike.

Imao, pa nemao

Hrvatska udruga prijatelja hospicija pruža i dalje i psihološku pomoć oboljelima, ali i svim članovima obitelji, te odrađuje žalovanje kako prije smrti, tako i nakon smrti člana obitelji. Postoje još tri udruge koje sustavno volonter-ski pružaju skrb potrebitima. Udruge uglavnom imaju i besplatne posudionice najnužnije opreme (elektronski kreveti, antidekubitalni madraci, invalidska kolica i sl.) te raznih materijala (pelene, lijekovi, zavoji, specijalna hrana i drugo) što osiguravaju donacijama.

Na kraju treba zaključiti da je u Hrvatskoj učinjeno malo ili gotovo ništa, da se osigura dostojanstven život teško bolesnih. Uvijek nema dovoljno sredstava za unapređivanje zdravlja, a još manje za one umiruće. Smatramo da ne bi smjelo biti da je u brizi i skrbi za palijativne i kronično bolesne angažirano više volontera, nego djelatnika sustava. Nije u redu da je obitelj dužna snositi sav teret za svoga bolesnog člana bez obzira na doprinose koje smo plaćali i koje plaćamo i na brigu društva za svoje građane. Osim toga, ponavljamo, to nije samo zdravstveno pitanje, već i socijalno, psihološko, materijalno, mirovinsko...

Prije nekoliko dana je u novinama objavljena izjava (još jedna u nizu „nespretnih“, izvađenih iz konteksta) da je lakše zbog nedostatka sredstava npr. odustati od izgradnje ili osiguranja sredstava za nešto što niste ni imali, nego da se ukine nešto što ste do sada koristili. To je vjerojatno prema onoj staroj narodnoj kletvi „da Bog da imao, pa više nema“. (Biserka Budigam)

SUH - uključen u palijativne projekte

Već 12 godina i u Polivalentnom savjetovališnu Sindikata umirovljenika Hrvatske u Gradu Zagrebu radimo s obiteljima umirućih, ali i obilazimo bolesne članove u domovima. S nekima provodimo mjesec, a s nekima eto prolaze nam i godine. Emocionalne veze koje stvorite u trenucima tugovanja s umirućim i njegovom obitelji, pomoć, utjehu i razumijevanje koje im pružite i dijelite s njima neko tužno vrijeme ostaje veza i sjećanje i nakon puno vremena.

Cilj je našeg Odbora volontiranje i u domovima za starije i nemoćne osobe, kako u „gradskim“, tako i privatnim, jer i dio njihovih korisnika nakon nekog vremena postaju neizlječivi bolesnici i prolaze kroz sve probleme terminalne faze. Pokušavamo svima pomoći da umiranje bude dio dostojanstvenog života do samoga kraja, da smrt bude blaga, a sjećanje obitelji što manje traumatično.

Kakva nam je bila 2014.?

Željko Šemper, najpopularniji umirovljenički saborski zastupnik, predsjednik Kluba Hrvatske stranke umirovljenika, u posljednjih je tri godine 121 puta bio za govornicom najvišeg hrvatskog doma, u pravilu o obrani umirovljeničkih prava. Teško da ima osobe „iz vlasti“ koja je primjerenija za ocjenu sada već protekle 2014. godine? Zamolili smo ga posve jednostavnu stvar, da razluči tri „naj-plus“ poteza ili događaja, te tri „naj-minus“. Eto što je odgovorio, a SUH zdušno i bez zadržke potpisuje!

NAJ-PLUS (+)

- 1. Odlazak u starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg staža** sa 60 godina života i 41 godinom staža **bez penalizacije**, uz bonus od 0,15 posto za svaki mjesec iznad 60. godine života. Od 1. - 10. 2014. ovu odredbu iskoristilo je 4.139 umirovljenika uz prosječnu mirovinu od 3.518 kuna, što je udio 64 posto u prosječnoj plaći, koji su ostvarili prosječan staž od 43 godine uz prosjek od 63,5 godina života.
- 2. Povećanje porezne osnovice s 3.400 na 3.800 kuna**, tako da oko 80.000 umirovljenika više neće plaćati porez, a mirovina će im se povećati od 1-48 kuna, dok će uz manji porez na mirovine veće od 3.800 kuna za oko 130.000 umirovljenika, to značiti manji prihod državnog proračuna za 124 milijuna kuna. Trebamo se podsjetiti, da je ova koalicija i 2012. povećala poreznu osnovicu s 3.200 na 3.400 kuna.
- 3. Rad umirovljenika bez obustave mirovine** - od 1. siječnja 2014. odredbom novog ZOMO-a umirovljenicima je novim ugovorom o radu omogućen rad do četiri sata dnevno i to: korisnicima starosne mirovine, korisnicima invalidske mirovine s preostalim radnom sposobnosti, rad u poljoprivredi putem vaučera i rad kao drugi dohodak.
- 4. Odlazak u prijevremenu mirovinu nakon stečaja** tvrtke i dvije godine boravka na Zavodu za zapošljavanje, uz potrebne uvjete bez penalizacije. To je još jedna mjera da se pomogne onima čija je tvrtka propala, koji nisu imali sreću da kod odlaska u prijevremenu mirovinu dobiju stimulativnu otpremninu.

NAJ-MINUS (-)

- 1. Usklađivanje mirovina** - u 2014. nije bio usklađivanja jer su s 1.1.2014. zbrojevi indeksa bruto plaća (-0,2 posto) i potrošačkih cijena (-0,2 posto) bili negativni, a 1.7.2014. zbroj indeksa bruto plaća (+0,1 posto) i potrošačkih cijena (-0,1 posto) bio je nula. Prema tome, **ako nema rasta ova dva parametra, nema osnove i ne može biti ni usklađivanja mirovina**. S 1. siječnja 2014. u novom ZOMO-u promijenjena je „švicarska“ formula usklađivanja 50:50 u povoljniji omjer 70:30 i prema odredbi zakona u tijeku godine se mirovine usklađuju u omjeru 50:50, a s 1. siječnja naredne godine s razlikom do 70:30. Dakle, usklađivanje mirovina nije „zadržano“, ali ga nema zbog stagnacije rasta bruto plaća i potrošačkih cijena.
- 2. Zdravstveni doprinos od 3 posto** - doprinos je uveden od 1. siječnja 2009. i obveznici plaćanja bili su korisnici mirovina većih od 5.108 kn, ali su te obveze već nakon mjesec dana bili oslobođeni branitelji. Nakon zahtjeva SUH-a i HSU-a o suglasnosti ove odredbe s Ustavom RH, nakon šest godina Ustavni sud nije smatrao da je došlo do povrede ustavnosti ove odredbe, pa ostaje obveza 34.000 umirovljenika o plaćanju tog nepravednog doprinosa, iako su ga plaćali u cijelom radnom vijeku.
- 3. Zakon o sigurnosti prometa na cestama** - od kolovoza 2014. u primjeni je odredba prema kojoj je kod produljenja vozačke dozvole nakon 65. godine života obvezan zdravstveni pregled. Zakonodavac je ovu izmjenu predložio zbog smanjenja psihofizičkih sposobnosti i statističkih podataka u prometnim nesrećama vozača 65+. HSU smatra, da se ovdje radi o dobroj diskriminaciji, uputio je pitanje pučkoj pravobraniteljici, a na Nacionalnom vijeću prema praksi u članicama EU predložio, da se nakon 70. godine produljenje vozačkih dozvola bude uz potvrdu obiteljskog liječnika koji najbolje poznaje svoje pacijente.

ZASTITA UMIROVLJENIKA KAO POTROŠAČA (1)

Naučite svoja prava, zakoni su na vašoj strani!

Zbog pada stope nataliteta i produženog životnog vijeka, osobe starije od 60 godina predstavljaju najbrže rastuću skupinu u svijetu te imaju jaku kupovnu moć, a njihov bi broj do 2040. godine mogao dosegnuti 1,3 milijarde. Međutim, starije osobe su i najranjivija skupina potrošača koji zaslužuju posebnu zaštitu!

Piše: Mirjana Pavačić-Pender, glavna tajnica Sindikata umirovljenika Hrvatske

Zaštita potrošača predstavlja važan segment unutarnjeg tržišta neke zemlje. Činjenica da je potrošač slabija strana na tržištu, te da trgovac raspolaže s više znanja i informacija o proizvodima i uslugama koje prodaje u odnosu na potrošača koji ih kupuje - može dovesti do neravnoteže na štetu potrošača. Upravo zbog toga potreban je kontinuirani razvoj, kako europskog, tako i hrvatskog zakonodavstva u području zaštite potrošača.

U EU politikom zaštite potrošača bave se već pedesetak godina dok je u Hrvatskoj kultura zaštite potrošača vrlo niska, a osobito je nikakva kad je riječ o starijim osobama. Donošenjem prvog Zakona o zaštiti potrošača u lipnju 2003. godine u RH je započeo postupak implementacije smjernica EU iz područja zaštite potrošača u hrvatski pravni sustav čime se preuzimaju europska pravila ponašanja na tržištu, kako u pogledu zaštite prava potrošača, tako i same edukacije i informiranja potrošača.

Zbog pada stope nataliteta i produženog životnog vijeka, osobe starije od 60 godina predstavljaju najbrže rastuću skupinu u svijetu te imaju jaku kupovnu moć, a njihov bi broj do 2040. godine mogao dosegnuti 1,3 milijarde. Međutim, starije osobe su i najranjivija skupina potrošača koji zaslužuju posebnu zaštitu, jer imaju potpuno drukčije potrebe od ostatka populacije.

Iako veliki trgovački centri prakticiraju popuste za starije osobe jedan dan ili dio dana u tjednu (obično 10 posto), neki od glavnih izvora nezadovoljstva zrele skupine potrošača kretanje je kroz velike supermarkete, visoke police, neadekvatno pakiranje proizvoda, mala slova na proizvodima i nepostojanje prostora za sjedenje u dućanima. Međutim, započet ćemo s općim pravima potrošača i vratiti se na specifična prava vezana uz potrebe starijih skupina građana.

Što je zaštita potrošača?

Kad govorimo o zaštiti potrošača bitno je razlikovati politiku zaštite potrošača koja obuhvaća šire područje mjera kojima se pospješuju i štite interesi potrošača od prava zaštite potrošača koja se sastoje od pravnih propisa. Na taj način politiku zaštite potrošača mogli bismo shvatiti kao širi pojam koji bi obuhvaćao pravo zaštite potrošača, ali i mjere politike zaštite potrošača, kao - **informiranje potrošača o svojstvima te cijeni robe i usluga; edukacija potrošača o njihovim pravima i obvezama; promicanje i podupiranje organiziranja potrošača kako bi mogli štiti svoja prava i omogućavanje predstavnicima potrošača sudjelovanje u radu tijela koja odlučuju o njihovim pravima i obvezama**

Pravna pravila od kojih se sastoji pravo zaštite potrošača odnose se na zaštitu zdravlja i sigurnosti te zaštitu ekonomskih interesa potrošača kao posebnu regulaciju ugovornih i izvan ugovornih odnosa. Pravo zaštite potrošača važno je jer štiti svakog pojedinca, a potrošač je svaka fizička osoba koja na tržištu u osobne odnosno nekomercijalne svrhe pribavlja robu i usluge.

Zakonski okvir zaštite

Novim Zakonom o zaštiti potrošača (NN 41/14), zakonodavstvo RH u potpunosti je usklađeno s pravnom stečevinom EU. Osim Zakona o zaštiti potrošača, a na tragu ideje da je zaštita potrošača horizontalna politika EU te da se o istoj mora voditi računa u svim segmentima i situacijama u kojima se potrošač pojavljuje na tržištu, zaštitu potrošača uređuje i oblikuje čitav niz drugih zakona, a najvažnije čine - Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11), Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (NN 30/09, 139/10, 14/14); Zakon o nedopuštenom oglašavanju (NN 43/09); Zakon o potrošačkom kreditiranju (NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13); Zakon o kreditnim institucijama (NN 159/13).

Zakon o općoj sigurnosti proizvoda ure-

đuje kriterije koje svi proizvodi koji se nude na tržištu moraju ispuniti da bi se smatrali sigurnima. U tom kontekstu posebno je važan RAPEX sustav zbog brzog obavješćivanja između država članica EU i Europske komisije kada se na tržištu pojavi nesiguran proizvod koji predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača.

Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje sukladnosti propisuje tehničke zahtjeve proizvoda te postupak ocjenjivanja njihove sukladnosti. Ako se opasan proizvod nalazi na tržištu, inspektori Ministarstva gospodarstva naređuju i organiziraju njegovo trenutačno povlačenje, odnosno povrat proizvoda od potrošača i njegovo uništavanje.

Zakon o potrošačkom kreditiranju ima veliku ulogu u poslovnoj praksi, to je područje gdje neravnoteža između znanja i informiranosti ugovornih strana posebno dolazi do izražaja, a uređuje ugovore o potrošačkom kreditiranju. Kako bi potrošač unaprijed mogao znati što ga očekuje nakon sklapanja ugovora, Zakon smatra da je **prije sklapanja i potpisa ugovora o kreditu potrošača potrebno obavijestiti o nizu elemenata budućeg ugovora, a posebno o efektivnoj kamatnoj stopi, te ukupnim troškovima kredita.** Ovim je Zakonom potrošaču dano pravo na jednostrani raskid ugovora, koji se u ovom Zakonu naziva pravo na odustanak. Većina hrvatskih građana, a osobito starijih osoba, nema pojma o takvoj mogućnosti.

Jeste li znali da imate pravo jednostrano i bez obrazloženja raskinuti ugovor npr. s vašim teleoperaterom?

Koja su temeljna prava potrošača?

► **Pravo na visoku razinu zaštite zdravlja i sigurnosti**

Sigurnosni standardi EU ubrajaju se u najstrože na svijetu, a usklađivanjem s

pravom EU oni postaju dio našeg pravnog poretka. Trgovci su ovlašteni stavljati na tržište samo proizvode koji zadovoljavaju visoke sigurnosne standarde utvrđene propisima tehničkog zakonodavstva i normama. Osim općih pravila o sigurnosti proizvoda, koja se primjenjuju na sve proizvode, posebni propisi predviđaju sigurnosne standarde za određene grupe proizvoda kao što su igračke, kozmetika, električni uređaji i sl.

Premda nijedan sustav sigurnosti ne može jamčiti potpunu sigurnost proizvoda, odnosno odsutnost rizika za potrošače, europski sustav sigurnosti proizvoda predviđa mehanizme zaštite potrošača u slučaju nesigurnih proizvoda na tržištu. Oni će se u najkraćem mogućem roku povući s tržišta. Ako bi određeni potrošači bili oštećeni neispravnosću proizvoda, imat će pravo na naknadu štete prema posebnim pravilima o odgovornosti za neispravan proizvod.

Siguran proizvod je svaki proizvod koji u normalnim ili razumno predvidljivim uvjetima uporabe ne predstavlja nikakav rizik ili predstavlja neznatan rizik spojiv s uporabom proizvoda te koji se smatra prihvatljivim i u skladu s visokom razinom zaštite sigurnosti i zdravlja ljudi. Postoji i dodatna obveza proizvođača i distributera da na tržište stavljaju samo sigurne proizvode te da, ako znaju da proizvod koji su stavili na tržište predstavlja za potrošače rizike koji su nespojivi s općim sigurnosnim zahtjevima, moraju odmah obavijestiti nadležna tijela. Odgovarat će čak i slučaju kad su trebali znati za postojeće rizike, te ako propuste dati potrebne obavijesti o uobičajenim i predvidivim rizicima uporabe njihovog proizvoda.

► Pravo na obaviještenost

„Samo dobro obaviješten potrošač može učinkovito zaštititi samog sebe“, paradigma je koja se provlači kroz cjelokupnu politiku zaštite potrošača. Dobra obaviještenost pretpostavka je donošenja ispravnih odluka, stvaranja svijesti oko osnovnih karakteristika robe i usluga te upućenosti oko svojih prava i obveza. Pritom dužnost obavješćavanja potrošača obvezuje trgovca u predugovornom stadiju, kao i u stadiju ispunjenja ugovora. Trgovac je u svakom slučaju dužan obavijestiti potrošača o maloprodajnoj cijeni i cijeni za jedinicu mjere proizvoda ili usluga koje pruža, osnovnim obilježjima proizvoda, uvjetima prodaje, te mogućnostima podnošenja pisanog prigovora. Te obavijesti moraju biti jasne, vidljive i čitljive. U pogledu svakog proizvoda, trgovac mora obavijestiti potrošača o nazivu proizvoda, tipu i modelu proizvoda, sastavu proizvoda, svojstvima i tehničkim obilježjima, te

nazivu i sjedištu proizvođača ili uvoznika koji ima sjedište na području Europske unije.

Trgovac je također dužan obavijestiti potrošača o njegovom pravu na jednostran, neobrazložen raskid ugovora, o općim uvjetima poslovanja te uvjetima korištenja javnih usluga, uz pisanu obavijest o svakoj promjeni istih te troškovima dostave i povrata proizvoda.

► Pravo na jednostran raskid ugovora

Pravo na jednostran raskid ugovora pravo je koje je potrošačima priznato nekolicinom europskih direktiva. Pravo koje predstavlja jednostrani, bezrazložni raskid ugovora spominju Direktiva o sklapanju na daljinu ugovora o potrošačkim financijskim uslugama; Direktiva o dugotrajnim turističkim proizvodima; Direktiva o potrošačkim kreditima te Direktiva o pravima potrošača.

Sve navedene direktive implementirane su u hrvatsko zakonodavstvo te stoga pravo na jednostran raskid ugovora imaju i hrvatski potrošači. Dakle, ako potrošač odluči iskoristiti svoje pravo na jednostran raskid ugovora, morat će vratiti proizvod, imat će pravo na povrat novca te zbog svoje odluke neće snositi nikakve negativne posljedice raskida, poput naknade štete ili ugovorne kazne, niti mu se može zbog toga naplatiti neka posebna naknada.

Pravo na jednostran raskid jamči se potrošačima prilikom:

- distancijskog sklapanja ugovora, uključujući i ugovora o financijskim uslugama, tj. sklapanja ugovora kada se potrošač i trgovac ne nalaze istodobno na jednom mjestu, već sklapaju ugovor koristeći se sredstvima daljinske komunikacije poput interneta, kataloga ili telefona (čest slučaj kod ugovaranja usluga teleoperatera);
- kupnje izvan poslovnih prostorija trgovca;
- sklapanja ugovora o potrošačkom kreditu;
- sklapanja ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine (time-share ugovor) i drugih ugovora o dugotrajnom turističkom proizvodu.

Potrošač može jednostrano raskinuti ugovor u roku od 14 dana. Taj rok, ovisno o konkretnom ugovoru, počinje teći od dana sklapanja ugovora, predaje stvari u posjed ili, alternativno, od trenutka kada je potrošač primio sve potrebne prethodne obavijesti. Trgovac je obavezan obavijestiti potrošača o njegovom pravu na jednostran raskid.

U nekim situacijama zakon predviđa da će način korištenja prava za jednostran raskid ugovora biti putem posebnog stan-

dardiziranog obrasca za raskid ugovora. Ako on izostane ili nije propisan, ugovor se uvijek može raskinuti putem bilo koje druge nedvosmislene izjave kojom potrošač izjašnjava svoju volju za raskidom ugovora. I ono što je važno naglasiti, tijekom eventualnog spora, teret dokaza da je potrošaču dostavljena obavijest o pravu na jednostran raskid leži na trgovcu.

► Pravo na zaštitu od nepoštenih ugovornih odredbi

Nepoštene ugovorne odredbe su one odredbe o kojima se nije pojedinačno pregovaralo, a koje suprotno načelu savjesnosti i poštenja uzrokuju znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana. Pretpostavlja se da, u odnosu na potrošača, trgovac raspolaže znanjima, poslovnim vještinama te iskustvom koji su prosječnom potrošaču nedostupni i nepoznati. Svoj dominantan položaj na tržištu trgovac ne smije zlora-bom pretočiti u nepoštene ugovore kojima bi obvezao potrošača. U tom smislu ništavno je ako trgovac u ugovoru predvidi, na primjer:

- da potrošač neće imati pravo tražiti zamjenu kupljene stvari koja ima nedostatak; da potrošač neće imati pravo na povrat predjuma kojega je platio i to unatoč činjenici da trgovac nije ispunio svoj dio obveze;
- ako se unosi ograničenje ili isključenje odgovornosti za štetu nastale tjelesnom ozljedom ili smrću potrošača, a šteta je posljedica štetne radnje trgovca;
- ovlaštenje da raskine ugovor te zadrži plaćeno za usluge koju još nije obavio;
- diskrecijsko pravo raskida ugovora za sebe, ali ne i za potrošača;
- ograničenje ili isključenje prava koja potrošač ima prema trgovcu ili nekoj trećoj osobi u slučaju potpunog ili djelomičnog neispunjenja ugovora i sl.

Prilikom ocjene neke ugovorne odredbe kao nepoštene uzeti će se u obzir sve okolnosti prije i poslije sklapanja ugovora, ostale ugovorne odredbe te narav proizvoda ili usluge koja čini predmet ugovora.

Dvojbene ili nerazumljive ugovorne odredbe tumačiti će se u smislu koji je povoljniji za potrošača. Utvrđivanje da je neka ugovorna odredba nepoštena ima za posljedicu poništavanje konkretne odredbe i ona neće obvezivati potrošača. Udruge za zaštitu potrošača te druge ovlaštene osobe koje imaju opravdani interes za kolektivnu zaštitu potrošača imaju pravo zahtijevati od nadležnog suda zatražiti da utvrdi da je određena ugovorna odredba nepoštena.

SUH-ovo savjetovalište za potrošače također će redovito davati savjete vezane uz prava naših članova.

Nastavak u sljedećem broju

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, prosinac 2014., godina VII., br. 11

Ostvarenje dugogodišnje želje

 Otvorena ispostava HZMO-a
u Murškom Središću

U Murškom Središću je 4. prosinca 2014., na dan sv. Barbare - zaštitnice rudara, kada se slavi i dan Grada svečano otvorena ispostava Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

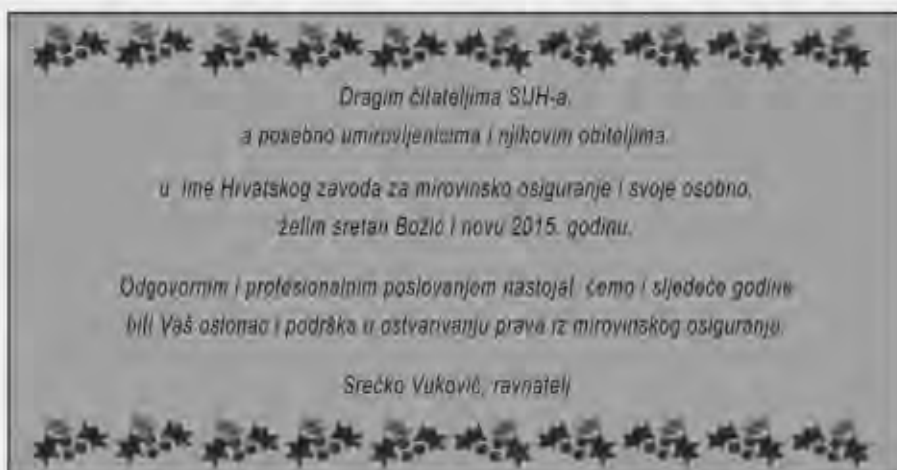
Svečanom otvorenju prostora su, uz mnogobrojne građane, prisustvovali i ministar rada i mirovinskoga sustava **prof.dr.sc. Mirando Mrsić**, ravnatelj HZMO-a **Srećko Vuković**, župan Međimurske županije **Matija Posavec** i gradonačelnik Murškog Središća **Dražen Srpak**.

*Ova ispostava predstavlja novi oblik suradnje, tzv. javno-javno partnerstvo, model po kojem će se ubuduće otvarati

ispostave u cijeloj Hrvatskoj. Naime, jedinica lokalne samouprave daje svoju infrastrukturu, a Zavod daje ljude i znanje. To je budućnost ovakvih ureda jer se time smanjuju troškovi i korisnicima i Zavodu" – rekao je ravnatelj HZMO-a Srećko Vuković, napomenuvši da se upravo Međimurje još jednom pokazalo spremnim za nove izazove i suradnju.

Područni je ured u Čakovcu do sada imao otvorenu ispostavu u Prelogu. Budući da na ovom području živi više od 6800 stanovnika, ukazala se potreba za osnivanjem ispostave u Murškom Središću, kako građani mogli

jednostavnije, brže i kvalitetnije ostvariti svoja prava iz mirovinskog osiguranja.

Ured ispostave je obnovio i opremio i Grad u zgradi bivše mjesne

zajednice na adresi Frankopanska 8. Radno će vrijeme ispostave biti četvrtkom od 8.00 do 16.00 sati.

Osiguranci će u ispostavi moći dobiti osnovne informacije i upute u vezi s provedbom osiguranja i ostvarivanjem prava iz mirovinskog osiguranja, a zaprimat će se zahtjevi i podnesci. Na zahtjev će se kompletirati podaci stranih nositelja osiguranja, zaprimati zahtjevi za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja i prava na doplatu za djecu te izdavati i ovjeravati razne potvrde.

Šalteri HZMO-a na Internetu

Pri Zavodu se pruža usluga elektroničkog poslovanja kojom se omogućava obavljanje potrebnih zadataka bez dolaska na šaltere. U tu svrhu je Zavod razvio aplikaciju pod imenom LANA (Linija Automatske Napredne Autentifikacije). Sada je usluga integrirana u sustav e-Građana te građanima u njihov Osobni korisnički pretinac (nakon što su korisničko ime i lozinku pribavili u

FINA-I) stižu sve obavijesti ustanova uključenih u sustav. Putem Osobnog korisničkog pretinca Zavod dostavlja korisnicima obavijesti o ustegama iz mirovinskih primanja. Kako je aplikacija LANA izrađena na sustavu otvorenog koda, njezina će primjena donijeti značajne uštede Zavodu.

Dobro je znati

- Korisnicima hrvatske mirovine s prebivalištem u Sloveniji neće se više dostavljati tiskanice potvrde o životu, jer se za njih činjenica života odnosno smrti provjerava jednom mjesečno elektroničkom razmjenom podataka između Zavoda za pokojninsko i invalidsko zavarovanje Slovenije i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Budući da je uspostavljena razmjena podataka, korisnici slovenske mirovine koji imaju prebivalište u Hrvatskoj više ne moraju slati potvrde o životu, a iznimka su samo korisnici slovenskih mirovina s prebivalištem u Hrvatskoj za koje slovenski Zavod nema podatak o njihovom OIB-u.
- Osiguranci kojima je mirovina određena na temelju njihovih plaća, odnosno kojima je osnovica osiguranja niža od tzv. najniže mirovine, imaju pravo na najnižu mirovinu. Najniža se mirovina određuje za svaku godinu mirovinskog staža u visini od 0,825% od prosječne bruto plaće i trenutno iznosi 59,05 kn po godini staža.

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - u studenome 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema Zakonu o mirovinskom osiguranju		
starosna i prijevremena starosna	664244	2.436,86
invalidska	230370	1.964,00
obiteljska	230915	1.887,48
UKUPNO	1129676	2.231,51
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	3302	4.229,31
invalidska	8847	3.209,37
obiteljska	773	3.551,88
UKUPNO	12922	3.490,49
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)	525	2.456,29
invalidska	58049	4.825,65
obiteljska	13699	6.318,92
UKUPNO	72273	5.091,48
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji – HVO ("NN", broj 2/05.)		
invalidska	6306	2.778,07
obiteljska	590	3.043,34
UKUPNO	6896	2.800,77
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1221767	2.417,22

NAPOMENA:

Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljači 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smirivanju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - u studenome 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
do - 500,00	89525	236,92	56038	230,22	17426	256,03	16091	239,52
500,01 - 1.000,00	91911	767,84	47912	754,17	16971	753,25	27028	801,25
1.000,01 - 1.500,00	133670	1.273,23	65239	1.276,06	31955	1.285,30	36476	1.257,59
1.500,01 - 2.000,00	234192	1.800,22	103884	1.795,58	69344	1.798,95	60964	1.809,58
2.000,01 - 3.000,00	317505	2.450,78	188301	2.478,40	65413	2.409,90	83791	2.411,17
3.000,01 - 4.000,00	164719	3.445,25	124665	3.457,76	20782	3.393,21	19272	3.420,41
4.000,01 - 5.000,00	62768	4.419,60	51408	4.421,78	5798	4.401,95	5562	4.418,09
5.000,01 - 6.000,00	21507	5.435,19	18292	5.444,90	1763	5.413,55	1452	5.339,19
6.000,01 - 7.000,00	8213	6.434,55	7331	6.436,14	646	6.424,51	236	6.412,78
7.000,01 - 8.000,00	3805	7.388,67	3504	7.394,01	259	7.314,41	42	7.400,68
veće od - 8.000,00	1861	8.817,36	1817	8.815,45	13	8.966,96	31	8.866,52
UKUPNO	1129676	2.231,51	668391	2.442,56	230370	1.964,00	230915	1.887,48

NAPOMENA: Od mirovine za siječanj 2012. (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/2011.).

Od obrade mirovina za listopad 2014. (isplata u studenome 2014.) zbog neobstojnog DIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/2013.) obustavljena je isplata mirovina za 3 317 korisnika (88 korisnika mirovina u prebivalištem u Republici Hrvatskoj i 3 229 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja uprava

www.mirovinsko.hr

UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću

e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr

A. Minarovića 3, 10 000 Zagreb

fax: 01/4595-168

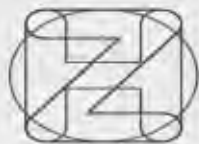
Za nakladnika: Srećko Vuković

Suradnik: Marica Imprc-Jurić

Uređuje i grafički priprema:

Lektorirala: Davorka Harasim

Maja Koe

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U PROSINCU 2014.

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Upravno vijeće HZZO-a održalo je svoju 71. redovnu sjednicu dana 27. studenog 2014. godine te je između ostaloga razmotrilo i donijelo slijedeće odluke i zaključke u sustavu obveznoga zdravstvenoga osiguranja:

1. Europska kartica zdravstvenog osiguranja vrijedit će tri godine

Europska kartica zdravstvenog osiguranja (EKZO) izdavat će se u skladu sa novim Pravilnikom o europskoj kartici, na tri godine, dok je do sada vrijedila godinu dana.

Izdavanje EU kartice će, kao i do sad, za osigurane osobe HZZO-a biti besplatno. Osnovom izdane kartice osigurane osobe HZZO-a mogu za vrijeme privremenog boravka na području druge države članice Europske unije (EU) i Europskog ekonomskog prostora (Norveška, Island i Lintheštajn) ostvariti pravo na neodgodive zdravstvene usluge koje su potrebne iz medicinskih razloga, uzimajući u obzir prirodu zdravstvenih usluga i očekivanu dužinu privremenog boravka u državama članicama Europske unije i Europ-

skog ekonomskog prostora. Naglašavamo da EU kartica još uvijek ne vrijedi u Švicarskoj.

Na rok od tri godine EU kartica će se tako izdavati zaposlenim i samozaposlenim osiguranicima, osiguranicima-umirovljenicima i osiguranim osobama - članovima uže obitelji osiguranika HZZO-a upućenog na privremeni rad u drugu državu Europske unije ili državu Europskog ekonomskog prostora. Dakle radi se o djeci do 18. godine života, te osiguranoj osobi-bračnom druugu, koji sa osiguranikom HZZO-a borave za vrijeme njegovog privremenog rada u drugoj državi Europske unije ili državi Europskog ekonomskog prostora

Međutim za druge kategorije osiguranih osoba HZZO-a EU kartica će se i dalje izdavati na razdoblje od godinu dana i to primjerice za osigurane osobe HZZO-a - nezaposlene osobe i redovite učenike i studente starije od 18 godina.

2. Skraćen je aktivacijski rok police dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a na 15 dana

Aktivacijski rok police dopunskog zdravstvenog osiguranja ubuduće će (od 6. prosinca 2014. godine) biti 15 dana, dok je ranije ovaj rok bio 30 dana.

Dakle prava i obveze iz ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju HZZO-a počinju vrijediti u roku od 15 dana od dana sklapanja ugovora.

Skraćivanje roka nova je pogodnost koju HZZO nudi svojim osiguranicima, nakon što je prošle godine ujednačio cijenu police za sve osiguranike na 70 kuna mjesečno.

Kraći rok do početka važenja police dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a osiguranicima će omogućiti brže i dostupnije dopunsko zdravstveno osiguranje.

3. Otpisivanje dugovanja osiguranicima dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a sa poplavljenih područja Republike Hrvatske

HZZO će otpisati dugovanja neplaćenih premija iz dopunskog zdravstvenog osiguranja osiguranicima dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a čije je prebivalište na područjima Republike Hrvatske koja je u svibnju 2014. godine pogodila poplava. Dugovanja će biti otpisana zaključno s datumom 31. prosinca 2014. godine.

4. HZZO sudjelovao na 1. međunarodnom kongresu primarne zdravstvene zaštite

U Opatiji se od 20. do 23. studenog 2014. godine održao 1. međunarodni kongres primarne zdravstvene zaštite pod nazivom Renesansa u organizaciji Centra za izvrsnost medicinskih struka (CIMS), a pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), Hrvatske liječničke komore (HLK), Hrvatskog liječničkog zbora (HLZ), Hrvatske ljekarničke komore (HLJK) i Hrvatske komore medicinskih biokemičara (HKMB).

Više od 500 sudionika, liječnika primarne zdravstvene zaštite, imalo je priliku doznati rezultate, novosti, sudjelovati u raspravama, dijeliti iskustva i predlagati konstruktivne smjernice za veću učinkovitost sustava u 2015. godini zajednički s ministrom zdravlja, prim. Sinišom Vargom, v.d. ravnateljicom HZZO-a Tatjanom Prenda-Trupec, te s predstavnicima struke i stručnih društava.

Posjećenost, aktivno sudjelovanje i uključenost liječnika u sve dijelove programa kongresa (predavanja, panel diskusije, radionice), brojne pohvale, te zahvale za organizaciju ovakvog skupa, dokaz su potrebe za daljnjim unapređenjem komunikacije, razmjene informacija i iskustava u sektoru primarne zdravstvene zaštite.

Više o programu kongresa, sažetke predavanja te ostale informacije može se pronaći na službenoj internetskoj stranici kongresa www.cims.hr.

5. Pomorci i nezaposleni se nakon prestanka radnog odnosa moraju javiti HZZO-u u roku od 30 dana

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) želi podsjetiti nezaposlene osobe, posebno pomorce da obrate pažnju na rok od 30

dana u kojem su se prema Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju dužni javiti HZZO-u radi prijave na obvezno zdravstveno osiguranje po prestanku radnog odnosa, odnosno u slučaju pomoraca po iskrcaju.

Naime, zapaženo je da nezaposlene osobe, a posebno pomorci često propuštaju rok za prijavu HZZO-u za obvezno zdravstveno osiguranje odnosno radi reguliranja statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju te zbog toga gube mogućnost prijave na obvezno zdravstveno osiguranje po osnovu svog statusa nezaposlene osobe.

Stoga, HZZO opetovano napominje da se **nezaposlene osobe, uključujući i pomorci, moraju javiti HZZO-u u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa radi stjecanja statusa osigurane osobe.**

Prijavom u zakonskom roku stječu status u obveznom zdravstvenom osiguranju po osnovi nezaposlenosti bez obveze plaćanja doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje

Za prijavu na obvezno zdravstveno osiguranje

potreban je dokaz o prebivalištu ili odobrenom stalnom boravku (uvjerenje MUP-a ili osobna iskaznica) i dokaz o prestanku radnog odnosa ili obavljanja djelatnosti (pomorska knjižica za pomorce).

Isto tako, HZZO želi podsjetiti i **učenike i studente koji su završili redovito školovanje da se u roku od 90 dana od dana isteka školske godine moraju prijaviti u sustav obveznog zdravstvenog osiguranja, ili u roku od 30 dana nakon položenog završnog ispita, a djeca s navršenih 18 godina moraju se javiti u roku od 30 dana od dana kada su navršila 18 godina, života, ako nisu zdravstveno osigurana po drugoj osnovi.**

Riječ je o poznatim informacijama koje su već dugi niz godina utvrđene Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju, no iskustvo je pokazalo da građani vrlo često zbog neupućenosti zanemaruju odredbe Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju pa se time dovode u situaciju da obvezno zdravstveno osiguranje mogu ostvariti jedino uz obvezu plaćanja doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: v. d. ravnateljica Tatjana Prenda Trupec, mag. ing. el. MBA
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

ZAGREB

Dvije stotine SUH-ovaca na fešti Sv. Martina

Svake godine za Martinje 11. studenog velik broj naših umirovljenika kreće na izlete obaviti krštenje mošta.

Tradicionalno su to izleti u Zagorje i Međimurje gdje se ove proslave uz specijalne vinske spelancije, glazbu i popevke već stoljećima slave. Prigoda je to da se zapjeva, a isto tako i zapleše, da se malo zaboravi uz bunceka, pečenice i krvavice s kiselim zeljem i restanim ili tenfanim krupom, na sivilo i dosadu svaki-danšnice. Tu je svakako i spelancija Biškupa i njegovih pomoćnika koji prekrstiju mošteka u fino mlado vinčeko. I tada krenu redom napitnice. Za to treba podmazati dobro svoja grla z novim, mladim vinčekom.

Puno je bilo izleta, ali najbrojniji bio je ovaj u Sveti Križ Začretje, čak četiri puna autobusa s preko dvije stotine veselih pajdašica i pajdaša. U dva je autobusa predsjednik Podružnice iz Velike Gorice Ivan Mikušević ukrcao svojih stotinu veseljaka i u dogovoru s predsjednicama Podružnice Kraš Ljubicom Radmanović i Podružnice Centar Nevenkom Vrbančić iz Zagreba organizirali su ručak, zabavu uz glazbu i ples prije i poslije jela, kao dobar lijek protiv tmurnog sivila neba. Bio je to pravi prijateljski

tulum. I Biskup iz Velike Gorice za svoju je pomoćnicu imenovao je biskupicu u liku naše poznate glumice Nade Klašterke. Bilo je sjajno vidjeti i slušati sitnu gđu Nadu kako uz naočitog, visokog mladog sv. Martina recitira stihove „I onda neš' pil“.

Nakon ceremonije krštenja svih dvjestotinjak prisutnih otpjevalo je splot nazdravičarskih pjesama. Plesalo se do iznemoglosti, ali nije se smjelo propustiti priliku!

Veselje je nastavljeno do mrklog mraka iako je bilo tek 19 sati, a onda polako opraštanja uz želju „Vidimo se na proslavama i dočecima Nove godine“.

U planu je bila posjeta mjesnoj crkvi „svetog križa“ ali velečasni je morao otputovati u Zagreb pa nam se došao ispričati u restoran i darovao nam posvećene molitvenike. Izlet ne bi do kraja ispunio svrhu da članice podružnice Kraš nisu dva sata prilikom dolaska provele u obilasku trgovina u outlet centru Roses i zadovoljile strast za kupovanjem makar kupnjom jedne platnene torbice za „plac“ za 10 kn (slovima i brojkom). I tako do slijedeće godine do novog, mladog vina uz druge pajdaše i pajdašice! Nazdravljaj!

Podsljeme

Sveti Nikola s klincima

I ove godine, na dan Svetog Nikole Podružnica SUH-a „Podsljeme“, obradovala je djecu, na Križanju u Markuševčkoj Trnavi kićenjem bora pokraj kapelice.

Susret djece sa Sv. Nikolom i Krampusom protekao je u ugodnom druženju, radosti i veselju. Mnoštvo fotografija tog trenutka njihovog odrastanja ostat će za pedesetoricu dječaka i djevojčica trajna i draga uspomena. Sv. Nikolu glumio je Leonardo Biloglav, a Krampusa Stjepan Patalen.

Darovi za djecu bili su ove godine doista izdašni i bogati. U poklon paketićima bilo je svega i svačega: sličica s temom Svetog Nikole, bombona, smokića, voćnog soka, lizalica, tortica, a bio je tu, kako dolikuje prigodi, i čokoladni Sv. Nikola. Nakon podjele darova bila priređena je i zakuska za djecu: čaj, sokovi, kolači ... (Ivan Ročić)

Novosti iz podružnica

Podružnica Sindikata umirovljenika Donja Dubrava je održala redovnu godišnju izvještajnu skupštinu dana 25. studenog. Skupštini je prisustvovala povjerenica za grad Zagreb Biserka Budigam koja je na početku Skupštine pozdravila sve prisutne, a zatim predstavila nekoliko najznačajnijih problema koje je SUH pokrenuo u svrhu zaštite prava umirovljenika.

Tu su problem diskriminacije osoba starijih od 65 godina koje su dužne svake godine ići na liječnički pregled radi produženja vozačkih dozvola, problem sve većeg zlostavljanja starih unutar obitelji, ali i zbog raznih dugova ima umirovljenika čije su mirovine ovršene, a siromaštvo je sve veće upravo zbog činjenice da se ionako niske ne povećavaju jer je cijela država još uvijek u recesiji. Odgovarala je na pitanja prisutnih o rješavanju njihovih osobnih problema.

Radni dio Skupštine protekao je vrlo konstruktivno, a na zahtjev dosadašnjeg predsjednika Stjepana Vajdića, koji je podnio neopozivu ostavku, za novu predsjednicu Podružnice je izabrana Albina Benčec. Vrijedne članice Podružnice organizirale su domjenak za sve prisutne koji je protekao u vedrom i zabavnom ozračju.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović,

glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske

br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao

produkt iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na

promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica

www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice

3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

UMAG

Od Skoplja do Stobija

U skladu s našim godišnjim planom aktivnosti, i ove jeseni smo organizirali izlet u inozemstvo. Tako je šezdesetak naših SUH-ovaca od 20. do 24. listopada boravilo u Makedoniji, a kako smo putovali avionom iz Trevisa u Skoplje, još istoga dana smo prošetali makedonskom metropolom.

Nakon što smo se smjestili u hotel, uputili smo se na večeru u restoran „Makedonska kuća“, gdje nas je dočeka niz domaćih specijaliteta, uz glazbeno-plesni nastup folklorne skupine. Sljedećeg dana krenuli smo u razgledavanje gradskih znamenitosti, a prva postaja bio je glavni gradski trg „Makedonija“. Očarala nas je ljepota starih zdanja - tvrđava Kale, džamija Mustafa Paše, Kameni most, crkva Svetog Spasa, spomen-kuća Majke Terezije, stara tržnica - ali i novoizgrađene znamenitosti poput fontane s kolosalnim brončanim Aleksandrom Makedonskim visokim 24 metra, ponos i dika Skoplja. Ugodno je protekla i vožnja kanjonom Matka, 15 kilometara sjeverozapadno od Skoplja, gdje smo uživali okruženi

zaštićenom prirodom. Posjetili smo i manastir svetog Jovana Bigorskog na brežuljku do kojeg smo morali pješačiti, s kojeg puca pogled prema naseljima na suprotnom brijegu i u dolini. Vožnju smo nastavili prema Strugi i Ohridu, te po prvi puta vidjeli Ohridsko jezero, ujedno i izvor rijeke Crni Drin. Nakon smještaja u tamošnjem hotelu, večerali smo uz glazbu i druženje na „Ohridskim izvorima“. Obišli smo crkvu sv. Klimenta i Svete Sofije, a zatim se brodom zaputili prema manastiru Svetog Nauma i prekrasnim izvorima Crnog Drina. Nakon Ohrida krenuli smo u Bitolj, drugi grad po veličini u Makedoniji i poznati centar kulture. Posjetili smo Nacionalni muzej te poznati centar „Široki Sokak“, a istoga dana i Memorijalni centar Toše Proeskov u Kruševu, koji nas je iznenadio svojom veličinom te podsjetio na život i pjesme preminulog mladog glazbenika. U Kavadarima smo u velikom vinskom podrumu degustirali razna vina, prenočili u mjestu Negotino, a idućega dana, na putu prema aerodromu, zauslavili smo se u najpoznatijem makedon-

Hrvatsko-talijanska ekipa ponovno u akciji

Umaški SUH-ovci 15. studenog su u prostorijama grada ugostili svoje pobratimljene kolege iz talijanskog SPI-CGIL Domio-Trieste. Predsjednik Podružnice SUH-a Anton Pertot pozdravio je goste, a okupljenima se potom obratila dogradonačelnica Floriana Bassanese-Radin. U kratkom izlaganju osvrnula se na rad gradske uprave, te pozvala prisutne na obilazak starog grada i domjenak u Gradskom poglavarstvu.

Društvo se zatim ponovno uputilo u obilazak te ručak u hotelu Koral, gdje su se prisjetili bratimljenja i aktivnosti dosadašnje suradnje, te izrazili nadu i u buduću uspješnu suradnju. Razmijenjeni su prigodni pokloni, a druženje je nastavljeno uz glazbu i ples sve do večernih sati. Domaćini i gosti rastali su sa željom za nastavkom ovakvih veselih susreta, a sljedeći će se organizirati u Italiji.

skom arheološkom nalazištu Stobiju. Iznenadila nas je njegova veličina i očuvanost pojedinih objekata, a naročito su nam se svidjeli lijepi mozaici, koji se bržno čuvaju i istražuju.

Tijekom cijelog boravka uz nas je bila turistička voditeljica, koja se pokazala kao izvrsna domaćica, na čemu smo joj se na kraju od srca zahvalili. Povratak kući avionom i autobusom bio je vrlo ugodan, a dojmove koje smo odnijeli svojim domovima doista je teško opisati u kratkim crtama, te smo se rastali uz uobičajeno pitanje - kada li ćemo se ponovno sresti? (Marija Pertot)

SLAVONSKI BROD

Opće zadovoljstvo

Na godišnjoj izvještajnoj skupštini Podružnice SUH-a Slavonski Brod, na kojoj je nazočilo 50-ak predstavnika gradskih mjesnih odbora SUH-a, predsjednik Ivica Šimek podnio je izvješće o provedenim aktivnostima. Svi su se složili kako je planirani program aktivnosti ispunjen u potpunosti, te izrazili zadovoljstvo načinom rada vodstva Podružnice. Najvažnije je spomenuti kako je Šimek „preuzeo“ podružnicu kad je imala jedva desetak članova, a sada ih je 130!

U ovih godinu dana, slavonsko-brodski SUH organizirao je čak 13 izleta, za koje je interes članova bio velik i uvijek se tražilo sjedalo više. Bili su i na ljetovanju na Korčuli, što je mnogima ostalo u lijepoj i trajnoj uspomeni. Brodski SUH-ovci vode brigu o pružanju pravne pomoći članovima u vezi zaštite njihove imovine, proveli su programe za zaštitu prirode i okoliša, te se trudili ola-

kšati im svakodnevicu koliko god su to mogućnosti dozvoljavale.

- Obilježili smo značajne datume, proveli brojne akcije solidarnosti, organizirali zabave, rekreativne aktivnosti, bili na izložbama, darivali naše članove u povodu Božića i Uskrsa... Dali smo sve od sebe kako se naši članovi ne bi osjećali zaboravljenima i zapostavljenima. Hvala Gradu što je prepoznao naš projekt te nam odobrio 7.000 kuna - zadovoljno je zaključio je predsjednik Podružnice Ivica Šimek.

GRANEŠINSKI NOVAKI

Smijeh i suze „Veselih pajdaša“

Članovi Podružnica SUH-a Granešinski Novaki vrlo su aktivni, a među njihovim mnogobrojnim aktivnostima krije se i jedna glumačka družina - „Veseli pajdaši“, na čelu s Baricom Čuček. Najzastupljeniji žanr ove dramske skupine je komedija, namijenjena prvenstveno gledateljima odrasle dobi, no nađe se tu i pokoja predstava za djecu. Osim u povodu crkvenih i državnih praznika, ovi veseli glumci i glumice svojim nastupima uveseljavaju i okupljanja u organizaciji Središnjice SUH-a. Osim toga, često gostuju i u susjednim podružnicama, a nastupima poprate i druga događanja u svome kraju.

„Pajdaši“ u predstavama progovaraju iskreno, hrabro i bez dlake na jeziku o svakojakim problemima običnih ljudi, a autentični prigorski govor, izričaj i gestikulacija gledatelje nasmijavaju do suza. U vedroj glumačkoj igri na scenu pljušte izvorne, nepatvorene riječi prigorsko-novačkog kraja, upravo onako kako se govori u Granešinskim Novakima. Ova šarena jezična lepeza, često namuči, a još više nasmije, one koji nisu iz podsljemenskog podneblja. U predstavama se isprepliću smijeh i suze, likovi iz naroda, razigrani i veseli, uvijek spremni na kupicu „vinčeka“ ili rakije, na trač, šalu i ples. Kostimi su im šaroliki: narodne nošnje podsljemenskog kraja, marame, kecelje i haljine iz prošlog stoljeća... - nađe se tu posla za našu talentiranu krojačicu! Scenografija je raznolika - od one raskošne koja se postavlja za dječje predstave „Lisica i vrbac“ i „Janje i vuk“, pa do sasvim jednostavne scene za odrasle, gdje su katkad dovoljni samo stol i stolica.

Nastupa je ove godine bilo mnogo: Igrokaz „Krštenje mošta“ (Martinje) u Podružnicama u Granešinskim Novakima, Miroševcu, Bidrovcu (Podsljeme), Matici umirovljenika Međugorska Dubrava i Klubu starijih osoba „Bečarska duša“ na Trešnjevci. Predstave povodom Dana starijih osoba i Tjedna udruga odigrale su se u Granešinskim Novakima, Zrinjercu, Peščenici i Bidrovcu. Nastupili su i na smotri kazališnih amatera u Kulturnom centru na Peščenici, i to predstavom „Ljubav na selu“ te zaslužili pohvale stručnog žirija. Skečom „Ivek na ribičiji“ popratili su 2. sportske susrete povjereništva SUH-a Zagreb u

Studentskom gradu, a nastupili su i u trgovačkom centru Garden Mall u Dubravi. Bila je tu i predstava u povodu Valentino-va, te ona za djecu sa Svetog Nikolom i Krampusom. Ova vesela glumačka ekipa okuplja dvadesetak umirovljenika i umirovljenica, a najviše nastupa, uz gospođu Baricu, do sada su imali Vesna i Tomo Turčin, Stjepan Čuk, Božidar Kelčec, Franjo Filipec, Marica Uramić i Ana Posavec. (Vesna Turčin)

TRIBINE U SAMOBORU I KRAPINI

Starije osobe - žrtve prevara

Nakon što je Predsjedništvo SUH-a prosudilo kako postoji veliki interes u članstvu i javnosti za informacijama o pravima umirovljenika, odlučeno je organizirati u županijskim povjereništva SUH-a tribine koje bi pridonijele informiranosti starijih osoba.

Tako je zamjenik predsjednice, pravnik Milan Tomičić, održao 22. listopada u Samoboru prvu nizu tribina pod zajedničkim nazivom „Zaštita prava umirovljenika“, kojoj su, uz tridesetak članova nazočili i troje članova Predsjedništva (Biserka Budigam, Milica Čavkić i Hrvoje Duser). U središtu zanimanja prisutnih bila je tema ekonomskog zlostavljanja umirovljenika kroz primjenu ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju te darovanju, a također i najnovije inicijative SUH-a.

Osobiti interes izazvala je tema prevara starijih osoba, te su postavljena brojna pitanja na koja su davane koris-

ne upute i savjeti, kakvi se mogu svakodnevno dobiti u Pravnom savjetovalištu SUHa u Zagrebu. Tribinu je organizirala predsjednica Podružnice SUH-a Samobor Vlatka Novosel, a zaključeno je da bi bilo poželjno pojedine teme razraditi kao posebne tribine.

U prostorijama Srednje škole u Krapini je 3. prosinca održana je tribina pred tridesetak članova SUH-a, koju je javnosti dobro oglasio predsjednik Županijskog povjereništva Krapinsko-zagorske županije Vjekoslav Čaklec. Milan Tomičić je odgovarajući na brojna pitanja umirovljenika o klauzulama ugovora o dosmrtnom uzdržavanju imao pune ruke posla, a mnogi su se interesirali i u vezi propisa o nasljeđivanju, primjerice da li dijete ima pravo naslijediti djeda po načelu reprezentacije. Tribine će se nastaviti odmah početkom slijedeće godine, osobito u okviru projekta SUH-a „Zaustavimo zloupotrebu starijih osoba!“.

Jesenska elegija, vlaga oko nas

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Još jedna godina se bliži svome kraju. Nekada smo bili sretni kada bi prošla neka teška godina i vjerovali da će sljedeća biti bolja. Bučno smo slavili njen dolazak u velikim društvima. Cijeli bi prosinac bio obilježen pripremama za, kako smo običavali govoriti, „najradosniji dan u godini“. Vani ciča zima, sivilo ulica i trgova oprano nekim ranijim kišama, pa bjelinom smrznutoga snijega.

A sada? Brrr! Užas vlage oko nas! Danima, bolje reći mjesecima ne staje dosadna jesenska kiša. I iako se bliži druga polovica prosinca i zima bi trebala pomalo pokazivati svoje hladno lice, a mi s nestrpljenjem očekujemo dugo najavljivanu hladnoću, još uvijek se ništa ne mijenja. Kiša i dalje pada i pada... Zemlja ne može „progutati“ te silne količine vode, pa je ove godine bilo i poplava u našem nedalekom susjedstvu. Svakodnevno sivilo neba pritišće nas sve jače i jače, a vrijeme kao da sporije prolazi.

Depresija u prikrajku

I ljudi koji dolaze na razgovore u Savjetovalište govore samo o problemima. Jučer me tako zove jedna naša umirovljenica i moli za pomoć u vezi odgovora na jedno rješenje o novčanoj naknadi vezanoj uz njeno zdravstveno stanje. Savjetujem sam joj kako bi dobro bilo da posjeti našega pravnika, no ona inzistira na razgovoru upravo sa mnom jer „ima 10 dijagnoza, a jedna od najtežih joj je depresija“. Gospođu inače znam kao vedru i veselu osobu, sklonu šali, koja peče sjajne pite za svojem društvu za druženja u Podružnici. U posljednje vrijeme ju često srećem i nikada ne bih pomislila da se kod nje javljaju takva depresivna raspoloženja. Uvijek je skladno odjevena, uz diskretno korištenje kozmetičkih „pomagala“, zrači pozitivnom energijom, sklona šali. I onda pomislim kako nas površno promatranje ljudi često navodi na pogrešne zaključke.

Niti u autobusu kojim svakodnevno putujem po pola sata nema šala i veselog čavrljanja. Sve je dremljivo i sivo, puno vlage uz blagi miris plijesni. Katkad se čuje i pokoji svadljiviji ton ili primjedba upućena suputniku ili vozaču, pa naposljetku dođe i do rasprava o političkim temama. I na radiju i televiziji sve je manje veselih i poticajnih, a sve više loših vijesti. I kako bi rekao pjesnik „i onda neš' pil?“ Svatko od nas počinje razmišljati „gdje sam tu ja i što mi je činiti?“.

Svi smo meteoropati?

Sivilo je sada već i u nama, a to znači loše raspoloženje i razmišljanje kako dalje. Iako je poznato da vrijeme djeluje na poja-

vu depresije i da je npr. u sjevernoeuropskim zemljama zimi značajno veći broj samoubojstava u odnosu na južne, depresija je bolest koja se dugotrajno liječi, a ovo što mi doživljavamo nije bolest, nije depresija u kliničkom smislu. To je jedan difuzni osjećaj nelagode i potištenosti za koji često u šali kažemo „danas sam u 'depri'“.

Čini se da sve više ljudi osjeća negativan utjecaj vremena na raspoloženje, pa postaju „meteoropati“. Zbog toga nam uz vremensku prognozu pokažu i sličicu koja nas upozorava kakvo bi nam moglo biti raspoloženje. Ako su na karti na našem području „smiješci“, dobro je, odmah nam je bolje.

Osim ovog vremena koje nam ne ide na ruku, tu je i spoznaja da smo pri kraju još jedne godine i da je „potrebno srediti račune“. Otvagnuti sve što je bilo dobro, što je moglo ili trebalo biti bolje te što smo propustili učiniti. Dakle, kao s običnim računima u poslovnim knjigama, treba napraviti i osobnu „inventuru“, svoj završni račun. A to je tek pravi užas! Ovo kišno depresivno vrijeme može utjecati na našu procjenu, tako da svoje uspjehe umanjimo, a neuspjehe naglasimo, i eto ti novog razloga za depresiju! I onda pitanje - kako napraviti „proračun“ za sljedeću godinu? Gdje i kako ćemo proslaviti nadolazeće blagdane? Što nas očekuje? Kakve će nam biti materijalne mogućnosti? Kakvo zdravstveno stanje? Pitanjima kao da nema kraja i konca.

Sada je to još uvijek samo loše raspoloženje, samo premalo radosti u našim životima. No ako potraje, neki se neće moći sami nositi s tim problemom! Valja pravovremeno potražiti „liječ“. Često se osjećamo loše, a sami ne možemo osvijestiti uzroke takvih stanja. Ponajprije treba razgovarati s članovima obitelji i prijateljima, ali ne bježati ni od razgovora sa stručnim osobama. Savjet stručnjaka nerijetko je i onaj najbolji te najbrže rješava problem.

Savjeti koji „pale“

Evo, pokušat ću vam dati nekoliko savjeta koji sigurno „pale“: Najprije, pokušajte ne tugujte nad proteklom vremenom. Ono je prošlo. Vratiti ga ne možemo i ne trebamo. Ono što je bilo lijepo naša je trajna uspomena i treba ju čuvati, ali i nastaviti živjeti tražeći nove vrijednosti. Ne smijete živjeti u svijetu iluzija i zarobljeni u prošlosti! Planirajte nove aktivnosti i druženja u skladu s mogućnostima, ali prije svega, s vašim željama i potrebama. Vi morate biti u središtu vašeg života i vaših potreba. Ne smijete zaboraviti graditi sretnu vezu s vašim partnerom ili partnericom. Namjerno nisam rekla „bračnim“, jer mnogi su ostali sami, no to ne znači da tako mora i ostati, ipak se u dvoje lakše živi. Obitelj, djeca i unuci, ali i prijate-

li, moraju ostati dio vašeg života.

Možda je najvažnije osmisliti svoje slobodno vrijeme kojega najčešće imamo i najviše. Trebamo pronaći aktivnosti koje nas raduju, koje ne zahtijevaju sposobnosti ili materijalna sredstva koja nemamo. Nemojmo oponašati prijatelje ili povoditi se za nekim trenutno popularnim aktivnostima (npr. trbušni ples, planinarenje, slikanje idr). Pronađite nešto što ste uvijek željeli raditi, a prije za to niste imali vremena - npr. izrada ručnih radova, fotografiranje, vrtlarenje i uzgoj cvijeća, mogućnosti je bezbroj.

Pamti samo lijepe dane

Uživajte uz glazbu koja vas veseli, otidite na koncert ili druženje uz glazbu, zaplesite, zapjevajte sami ili u društvu! Jer jednom sam pročitala „Glazba je otok spasa i u njoj se mogu naći rješenja za svaki životni problem“. Redovito viđajte stare prijatelje iz školskih dana ili s posla, oživite sve one lijepe uspomene na sretne dane koje ste proživljavali zajedno. One nam često pomažu da opravdamo neka naša nova nesnalaženja u vremenu i prostoru, ovdje i sada.

Ne žalostite se zbog nerazumijevanja mladih, jer i mi smo često griješili u njihovoj dobi. Često nam optimizam pamćenja (pamtimo samo lijepo i dobro iz prošlosti, a loše lakše zaboravljamo) zamućuje sliku o nama samima i našim ponašanjima u nekim prošlim vremenima.

Iako sam ovaj tekst počela pisati pomalo turobna i nevesela, i iako je naslov elegija, što je u književnosti, lirska pjesma u kojoj se iskazuju sjetna i tužna raspoloženja te razne nijanse tih raspoloženja, sada ipak radosnije gledam na ovo vrijeme i očekujem vedru i snježno-bijelu novu 2015. godinu, obasjanu suncem i ljepotom življenja.

Jesenska elegija neka ostane samo naslov za vaše pjesničke duše, jer vi i ja ostat ćemo vedriji i veseliji dio ovog svijeta s pogledom u bolje.

Ljubica Radović, predsjednica Podružnice SUH-a Novi Zagreb

Rad je mjerilo čovjeka

Nama treba jedinstvena stranka umirovljenika bez utjecaja drugih političkih stranaka. Kada bi od milijun i 200 tisuća umirovljenika većina glasala za tu jednu stranku, imali bi 12-15 zastupnika u Saboru, eh, onda bi nas slušali!

Naša sindikalna povjerenica iz Novog Zagreba, vedra Ljubica Radović, rođena je u Lukavcu, naselju u blizini Velike Gorice, odakle se 1955. preselila u Zagreb. Nakon završene srednje Učiteljske škole, diplomirala je u prvoj generaciji novootvorene Pedagoške akademije, te se zaposlila u Osnovnoj školi „Ante Kovačić“ kao učiteljica razredne nastave. To je bio njezin radni dom sve do 1995. godine, kada se, nakon punih 35 godina radnog staža, oprostila od svojih đaka te otišla u mirovinu. Rado se prisjeća učiteljskih dana, ispunjenih nastojanjem da bude što bolja u svome poslu, ali i zalaganjem za radnička prava. Kaže kako je istina ono što kažu za učiteljice - da one nikad ne zaboravljaju svoje đake, koje naziva „svojom djecom“.

- Tako je, pamtimo ih sve! Trudila sam se učiti ih razmišljati te im usaditi moto da je rad mjerilo čovjeka. Nijedan moj đak nije „prolazio“ ispod trojke, bili su moje nadahnuće... Tijekom rata sam ih učila, i svojim primjerom im pokazivala, kako preda mnom sjede djeca, a ne nacionalnosti. A bilo je tu i malih nestašaka! - sjetno priča bivša učiteljica Ljubica, te nastavlja:

- Kada sam odlazila u mirovinu, moja djeca su s roditeljima organizirala oproštajnu priredbu i zakusku, što me silno ganulo i dovelo do suza... Svi moji đaci me i dandanas prepoznaju i pozdravljaju, pa mi znaju reći (smijeh) kako se nisam niti malo promijenila.

Njezina sindikalna priča započela je preseljenjem iz Voltinog naselja u Novi Zagreb 2002., gdje je, pomalo upoznavajući ljude u novome kvartu, „naletjela“ na članove tamošnjeg SUH-a, te im se odlučila pridružiti. Kada se prije tri godine u Podružnici ukazao problem kadrovske i organizacijske prirode, istaknula se u, kako kaže, „elegantnom“ rješavanju situacije, te je 2012. izabrana za predsjednicu.

- Moram napomenuti da smo vrlo smo ponosni na to što smo ove godine dobili čak 45 novih članova, uspješno surađujemo s Gradskim povjereništvom i Središnjicom, a radimo i na unaprijeđenju suradnje s Maticom umirovljenika Sopot, Trnsko, Utrine i sa Crvenim križom. Organiziramo i predavanja, primjerice o energetske učinkovitosti i štednji energije, na kojoj smo raspravljali o promjeni operatera. Izuzetnu pažnju posvećujemo zdravlju naših članova, pa smo ostvarili suradnju s liječnicima volonterima koji nas svakoga mjeseca posjećuju - mjerenje tlaka, šećera i kolesterola u krvi, mjerenje plućnog volumena i brzine protoka zraka (spirometrija), a imali smo i provjeru sluha. U duhu brige o zdravlju, sudjelovali smo i na Sportskim susretima SUH-ovaca u Studentskom gradu, a redovito vježbamo i uz pomoć fizijatara.

Našim aktivnim sindikalcima iz Novog Zagreba nisu strani ni izleti, pa su posjetili izložbu o Veronici Desiničkoj u Velikom Taboru u Hrvatskom Zagorju, izložbu slikarice Slave Raškaj u Ozlju, naselje Sv. Martin na Muri - najsjeverniju točku Hrvatske, a ljetos su čak četiri puta bili na moru u Novom Vinodolskom, sada već tradicionalnoj ljetnoj destinaciji. Uz izlete, tu su i nezaobilazni kulturno-zabavni domjenci u povodu Božićnih i Novogodišnjih blagdana. No, našu povjerenicu zaokupljaju i neka ozbiljnija pitanja.

- Svjesna sam toga kako smo mi udruga, no smatram kako vlada premala zastupljenost umirovljenika u organima vlasti. Nama treba jedinstvena stranka umirovljenika koja bi postojala sama za sebe, bez utjecaja drugih političkih stranaka, jedna i jedina, za nas. Kada bi od milijun i 200 tisuća umirovljenika većina glasala za tu jednu stranku, imali bi 12-15 zastupnika u Saboru, eh, onda bi nas slušali! - napominje. Koja je formula uspjeha ove zagrebačke Podružnice? Timski rad, odlučno tvrdi Ljubica.

- Sve planove, zadatke koje si zadajemo rješavamo zajedno. Drago što se u svemu mogu osloniti na svoje suradnike, jer u timu je uvijek lakše, samo treba imati ideju, od nje sve kreće. Mi onda podijelimo zadatke, dio preuzme tajnica, dio blagajnica, imamo i „poštara“, ali i ekipu za posjete bolesnima. Ja osobno posjećujem osnivače i bivše predsjednike SUH-a, među njima i prvog predsjednika Juraja Ivankovića, te bivše predsjednike našeg SUH-a u Novom Zagrebu. Zadovoljna sam trenutnim stanjem, kako na razini Podružnice tako i grada, a preporučila bih svima da se organiziraju, da aktivnosti i druženja bude što više, jer nam život čine kvalitetnijim i ispunjenijim. Ne želimo da naši članovi provode dane sjedeći ili ležeći pred televizorom, mi ih ipak aktivnostima nekako nastojimo držati podalje od problema, među kojima je daleko najgora - usamljenost... Pravo je zadovoljstvo nešto učiniti za druge i pomoći im. A sa SUH-om si u dobrom društvu.

Ljubičin moto? Mora postojati volja, i ono osnovno - rad.

- Nikada mi nije dosadno, jer, kada imate obaveza, život vam nije monoton, vrijeme se popuni. Stalno sam uz pokretu, a uz dobru organizaciju, sve se stigne! (Marina Tripović)

- proizvodnja i personalizacija kartica
- electronic ticketing
- kartični sustavi
- digitalni tisak

Sve najbolje povodom
božićnih i novogodišnjih
blagdana te puno sreće
i zdravlja u Novoj 2015.
godini svim
umirovljenicima
žele djelatnici tvrtke

PrinC d.o.o.

Sretan
i blagoslovljen Božić,
te svako dobro
u Novoj 2015. godini
želi Vam
vaš HZZO

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje